Raadsmededeling openbaar

Nummer	:	66-2022
Datum	:	8 april 2022
B&W datum	:	19 april 2022
Beh. Ambtenaar	:	J.K.J. Tomey
Portefeuillehouder	:	mr. A.B. Stapelkamp
Onderwerp	:	Jaarrekening Regio Achterhoek 2021

Aanleiding:
Kennisnemen van de Jaarrekening 2021 van Regio Achterhoek. Een en ander is onderdeel van de Planning & Control cyclus, zoals die is vastgelegd in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Deel I en II van de jaarstukken bevat het jaarverslag met de programmaverantwoording en de paragrafen. Deel III bevat de jaarrekening en deel IV de uiteenzetting van de financiële positie.

Jaarstukken 2021
Het jaar 2021 geeft een positief resultaat van € 24.000 (€ 0,09 per inwoner). Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op het werkbudget grensoverschrijdende activiteiten, kantoorkosten en een eenmalig voordeel op de verontreinigingsheffing van de stortplaatsen. Op personeelskosten en inhuur was sprake van een tekort, hier staan deels inkomsten uit subsidies en detachering tegenover. Op overige personeelskosten (opleiding en reis-en verblijfkosten) was sprake van een overschot, dit wordt deels ingezet voor thuiswerkfaciliteiten conform het AB besluit in november 2021.
Voorgesteld wordt om het voordelige saldo van € 24.000 toe te voegen aan het investeringsfonds, zoals besloten in De Achterhoek werkt door 2.0. Hierin is opgenomen dat een eventueel overschot van het jaarresultaat wordt toegevoegd aan het investeringsfonds tot een maximum van € 0,50 per inwoner.

De hoogte van het investeringsfonds bedraagt per 31 december 2021 € 6.257.000. Deze bestemmingsreserve is voor een groot deel gevuld met krimpgelden. Daarnaast wordt een toevoeging van 1 euro per inwoner gedaan door provincie en gemeenten. Een deel wordt ingezet voor werkbudgetten voor Board en thematafels (in 2021 € 249.000). De overige inzet is bedoeld voor projecten (in 2021 € 333.000).

De accountant (RA12) geeft in de controleverklaring aan dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van het vermogen per 31-12-2021 en het resultaat over 2021. Tevens zijn de balansmutaties over 2021 en de baten en lasten rechtmatig tot stand gekomen.

Conclusie: er kan worden ingestemd met de jaarrekening en de winstbestemming.

Planning
Volgens de vastgestelde planning dienen de jaarstukken in het algemeen bestuur van 6 juli 2022 te worden vastgesteld. De gemeenten worden verzocht gemeentelijke standpunten over de jaarstukken vóór 20 juni 2022 schriftelijk kenbaar te maken.

De volgende stukken zijn voor u bijgevoegd:
- *Jaarrekening 2021 Regio Achterhoek*

8RHK ambassadeurs

Jaarstukken 2021

Inhoudsopgave

Bestuurlijk voorwoord 1

Jaarverslag

Deel I: Programmaverantwoording

Programma 1 Smart Governance (begroting Regio Achterhoek) 5

Programma 2 Smart Economy
2.1 Smart werken en innovatie 16
2.2 Onderwijs en arbeidsmarkt 19
2.3 Mobiliteit en bereikbaarheid 22

Programma 3 Smart Living
3.1 Wonen en vastgoed 25
3.2 Circulaire economie en energietransitie 29
3.3 Gezondste Regio 33

Programma 4 Bedrijfsvoering en rente 36

Deel II: Paragrafen

Paragraaf 1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 39
Paragraaf 2 Financiering 43
Paragraaf 3 Bedrijfsvoering 46
Paragraaf 4 Rechtmatigheid 47
Paragraaf 5 Subsidies 49

Deel III: Jaarrekening

Balans (inclusief toelichting) 53
Niet uit de balans blijkende verplichtingen 60
Gebeurtenissen na balansdatum 60
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 61
Publicatie WNT 63
SiSa verantwoordingsinformatie 2021 64
Verzamelstaat afrekening gemeenten 66
Controleverklaring accountant 67

Deel IV: Uiteenzetting financiële positie

Algemene financiële beschouwing en programmarekening 73
Formatieplan (inclusief toelichting) 75
Taakvelden per programma 76
Verzamelstaat bijdrage gemeenten 77
Doelenmatrix 78

Bestuurlijk voorwoord

Wij bieden u de jaarstukken 2021 van Achterhoek ambassadeurs; het Achterhoekse samenwerkingsverband van de zeven Achterhoekse gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie Gelderland aan. De programmaverantwoording in deel I, en de paragrafen in deel II vormen samen het jaarverslag. Deel III is de jaarrekening en deel IV bevat de uiteenzetting van de financiële positie.
De regionale 3O samenwerkingsstructuur is terug te vinden in de programmaverantwoording. De programmaverantwoording is qua inhoud breder dan de financiële verantwoording. Zo willen we zichtbaar maken wat er buiten onze eigen (Regio Achterhoek) organisatie gedaan wordt door de partijen die samen Achterhoek ambassadeurs vormen.

In Achterhoek Visie 2030 Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit staan onze doelen op het gebied van Smart Governance, Smart Economy en Smart Living beschreven. De programmaverantwoording heeft dezelfde indeling.

De organisatie van de Achterhoek ambassadeurs (Regio Achterhoek) is de basis en motor voor het programma Smart Governance. De activiteiten, begroting en de financiële verantwoording van Achterhoek ambassadeurs zijn in dit onderdeel te vinden. Hieraan is ook de inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten en provincie gekoppeld.
De programma's Smart Economy en Smart Living geven inzicht in de doelen, activiteiten en lopende projecten per thema. Dit is onder regie van de Achterhoek Board, door zes thematafels vormgegeven en in gang gezet. Deze thematafels hebben een belangrijke rol in het uitvoeren van de Achterhoek Visie 2030 en de vertaling ervan in concrete projecten.
Met deze begrotingsvorm maken we de doelstellingen van de Achterhoekse samenwerking zichtbaar en controleerbaar.

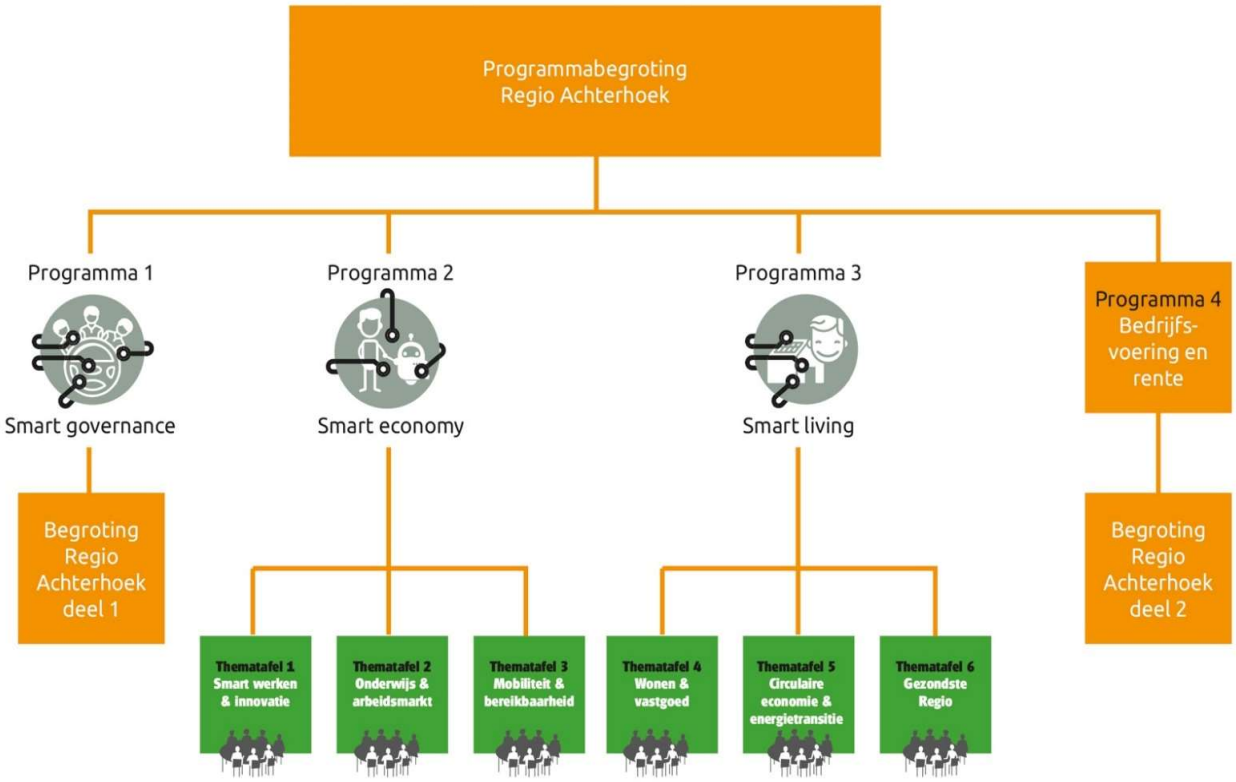
Het projectenoverzicht dat per thematafel is bijgevoegd is niet uitputtend, ook buiten ons zichtveld lopen projecten die bijdragen aan de doelen. Voor de opgenomen projecten geldt dat er vanuit Achterhoek Ambassadeurs een bijdrage beschikbaar is gesteld. We hebben dus niet van alle partijen in zicht wat zij investeren en welke projecten zij hebben lopen. Programma 2 en 3 van de begroting zijn dan ook bedoeld ter informatie. De projecten van deze programma's worden voor het grootste deel uitgevoerd door de initiatiefnemers en maken geen onderdeel uit van de begroting van Regio Achterhoek.

Wij wensen u veel leesplezier!

NB In de jaarstukken hanteren we de officiële naam van de GR: Regio Achterhoek. Voor de 3O-samenwerking gebruiken wij de naam Achterhoek Ambassadeurs; 8RHK.

Opbouw programma's

De programmarekening van Regio Achterhoek bestaat uit 4 programma's; Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. De werkzaamheden van de thematafels zijn per thematafel terug te vinden in de programma's Smart Economy en Smart Living. De werkzaamheden voor de grensoverschrijdende samenwerking zijn niet terug te vinden als een apart thema, maar gaat door alle thema's heen.-De werkzaamheden van de Achterhoek Board, de Achterhoek Raad en het algemeen/dagelijks bestuur komen terug in het programma Smart Governance. Ook zijn hier de lobby, communicatie, monitoring en subsidiewerkzaamheden ondergebracht.

Samenvatting financiële begroting

Jaarresultaat

	Totaal	Per inw
Smart Governance	20.000	0,08
Bedrijfsvoering en rente	4.000	0,01
Jaarresultaat positief	24.000	0,09

Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op het werkbudget grensoverschrijdende activiteiten, kantoorkosten en een eenmalig voordeel op de verontreinigingsheffing van de stortplaatsen. Op personeelskosten en inhuur was sprake van een tekort, hier staan deels inkomsten uit subsidies en detachering tegenover. Op overige personeelskosten (opleiding en reis-en verblijfkosten) was sprake van een overschot, dit wordt deels ingezet voor thuiswerkfaciliteiten conform het AB besluit in november 2021.

Bestemming resultaat 2021

Voorgesteld wordt om het voordelige saldo ad € 24.030 (€ 0,09 per inwoner) toe te voegen aan het investeringsfonds, zoals besloten in *De Achterhoek werkt door 2.0*. Hierin is opgenomen dat een eventueel overschot van het jaarresultaat wordt toegevoegd aan het investeringsfonds tot een maximum van € 0,50 per inwoner (in 2021: € 131.403).

Controleverklaring

A12 Registeraccountants B.V. heeft voor 2021 een controleverklaring opgesteld ten aanzien van de financiële administratie en het beheer. De controle omvat de cijfers opgenomen in de jaarrekening 2021 en de rechtmatigheid van financiële beheershandelingen gelet op het controleprotocol 2021. De controleverklaring voor de jaarrekening 2021 is in het boekwerk opgenomen.

Besluitvormingsproces begroting

30 maart 2022	Behandeling concept jaarstukken door het dagelijks bestuur
	De jaarrekening, het jaarverslag, de paragrafen en bijlagen worden in de vergadering van het dagelijks bestuur behandeld. Na ontvangst van de controleverklaring worden de stukken uiterlijk 15 april aan de deelnemende gemeenten gezonden.
15 april 2022	Verzenden jaarstukken naar gemeenten
tot 20 juni 2022	Mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen
	Tot 20 juni 2022 mogelijkheid voor gemeenten om gemeentelijke standpunten over de jaarstukken schriftelijk kenbaar te maken bij Regio Achterhoek.
6 juli 2022	Besluitvorming door het algemeen bestuur

Doetinchem, 1 april 2022
Dagelijks bestuur Regio Achterhoek

Deel I

Programmaverantwoording

Programma 1

Smart Governance

Smart Governance

Eind 2020 is gestart met de evaluatie van de nieuwe samenwerking. In april zijn de resultaten van deze onafhankelijke evaluatie opgeleverd en gepresenteerd aan de Achterhoek Raad. Het onderzoek laat zien dat er een brede wens is voor voortzetting van de samenwerking volgens de ingezette lijn. Met behoud van de Achterhoek Raad, Achterhoek Board en de zes thematafels. Het regionale denken is in het algemeen versterkt. De waardering van de samenwerking is hoger dan de onderzoekers tegenkomen bij andere samenwerkingen in Nederland. In vergelijking tot andere regio's zijn relatief veel projecten van de band gerold die passen bij de doelstellingen van de regio.
De provincie en het Rijk vinden dat de Achterhoek zich met de 3-O samenwerking sterk positioneert en voor resultaten zorgt.
Er zijn 12 aanbevelingen meegegeven in het rapport. Deze richten zich met name op het optimaliseren van de samenwerking op onderdelen. De Achterhoek Board heeft de aanbevelingen vertaald naar 12 actiepunten. Deze zijn inclusief de evaluatie voorgelegd aan de partners. De partners hebben de actiepunten onderschreven. Naar aanleiding van de reacties heeft de Board vijf actiepunten toegevoegd. Deze zijn in december gedeeld met de Achterhoek Raad.

In onderstaande afbeelding is het organogram van de samenwerking opgenomen.

Regio Achterhoek vormt de juridische entiteit, daarom zijn de taken en de begroting van Regio Achterhoek in dit onderdeel opgenomen. Hieraan is ook de bijdrage in de organisatiekosten van Regio Achterhoek van gemeenten en provincie gekoppeld. Dit programma en programma 4 Bedrijfsvoering en rente liggen dan ook ter besluitvorming voor aan de gemeenten. De programma's 2 en 3 zijn opgenomen om zicht te geven op de inhoud van de Achterhoekse samenwerking, deze programma's zijn informerend

Wat willen we bereiken?

Te bereiken maatschappelijk effect Regio Achterhoek

De samenwerking in de Achterhoek richt zich op de ruimtelijk-economische agenda. De Visie 2030 is daarvoor het kompas. Kern is een sterke economie, uitgaande van de eigen kracht en inzet op open innovatie, ruimte te geven aan experimenten, een uitstekend werk- en leerklimaat en het verhogen van de kwaliteit van de woon- en leefomgeving.
Belangrijke opgaven daarin zijn: zorgen voor voldoende arbeidskrachten, verhogen van de arbeidsproductiviteit, betaalbaar en betrouwbaar vervoer, een energie neutrale en circulaire Achterhoek, een passende woningvoorraad, een hoge score op leefbaarheid en een gezonde regio.

De opgaven en te bereiken doelen zijn belegd in de zes thematafels:
1. Smart werken en innovatie
2. Onderwijs en arbeidsmarkt
3. Wonen en vastgoed
4. Mobiliteit en bereikbaarheid
5. Circulaire economie en energietransitie
6. Gezondste regio

Subdoelen en activiteiten Regio Achterhoek

Subdoelen	Activiteiten Regio Achterhoek
Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad
Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Board • Regisseren en faciliteren thematafels • Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur • Subsidiewerkzaamheden • Monitoring • Lobbywerkzaamheden • Communicatiewerkzaamheden

Wat hebben we er voor gedaan?

Gerealiseerd

Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad

De Achterhoek Raad heeft drie keer vergadert. Daarnaast zijn in april de resultaten van de evaluatie van de samenwerking door de onderzoekers in een digitale bijeenkomst aan de Achterhoek Raad gepresenteerd.
In de vergadering van maart is A. Bosman (wethouder Berkelland) namens de zeven gemeenten benoemd tot lid van de Achterhoek Board. Vanuit de Raad is er aandacht gevraagd voor de "Mentale gezondheid Achterhoekse jongeren" en de HaltetaxiRRReis. In het informatieve deel van de vergadering werden drie toelichtingen gegeven: de eerste resultaten van de Woon- en Vastgoed-monitor, de Regiomarketing-campagne en de economische ontwikkelingen n.a.v. Covid-19.
In oktober kon de Raad weer fysiek bijeenkomen. Onderwerpen die besproken zijn, zijn de N18, de Achterhoekse Deelvervoer Coöperatie, Achterhoek Gezond en Circulaire Landbouw en Droogte. Er lijkt ook behoefte om de RES op enige moment gezamenlijk te bespreken.
In december was de derde vergadering (digitaal). De Raad was positief over het concept Uitvoeringsplan 2022 en heeft deze unaniem vastgesteld. Ook de actiepunten n.a.v. de evaluatie werden positief ontvangen.

Op verzoek van de Achterhoek Raad is er in het najaar twee keer een informele ontmoeting gepland. Beide keren moest deze door Covid-19 worden geannuleerd.
Om de verbinding met de Thematafels te houden zijn er op 1 december digitale sessies gehouden met de regisseurs van de thematafels.

Adviseren en faciliteren Achterhoek Board

De Board is in 2021 tien keer (veelal digitaal) bijeen geweest. In september waren de Board en alle thematafels aanwezig in Ulft op de Achterhoek dag, echter zonder gezamenlijke lunch.
Belangrijkste activiteiten van de Board waren:

Strategische ontwikkelingen

- In de brochure Open Regio Achterhoek is de betekenis van Kracht van Oost 2.0 voor de Achterhoek uitgewerkt. Kernboodschap is dat de Achterhoek haar netwerkkracht naar buiten toe wil versterken. In de brochure zijn vraag en aanbod in beeld gebracht. Op 23 juni 2021 heeft Pieter Tordoir (een van de onderzoekers bij Kracht van Oost 2.0) zijn bevindingen voor de Achterhoek in een Webinar gepresenteerd.
- Rond de zomer 2020 is de Omgevingsagenda Oost-Nederland vastgesteld, de Achterhoek was daarin onderbelicht. Met de provincie, Waterschap en het Rijk (LNV en BZK) is de opgave van de Achterhoek verkend en in kaart gebracht. Op 20 mei 2021 is het addendum met de opgaven voor de Achterhoek vastgesteld en toegevoegd aan de Omgevingsagenda-Oost. De Omgevingsagenda-Oost is een instrument uit de Nationale Omgevingsvisie (Novi) voor Oost-Nederland. In het addendum hebben Rijk en regio afspraken gemaakt over het geïntegreerd en gebiedsgericht benaderen van grote ruimtelijke opgaven, zowel op ruimtelijk-economisch vlak als in het landelijk gebied en juist ook de verbinding daartussen (synergie stad-land). Ook is afgesproken om te experimenteren en te leren van gebiedsprocessen waar opgaven samenkomen**.**
- De Achterhoek is pionier gebied voor het te ontwikkelen Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). De Wageningen University & Research (WUR) heeft een pre-verkenning uitgevoerd voor de Achterhoek in opdracht van ministerie van LNV. Het doel was inzicht en overzicht te geven over hoe de verschillende ruimtelijke opgaven in het landelijk gebied samenkomen en georganiseerd zijn. De pre-verkenning is in de zomer van 2021 afgerond. De Achterhoek heeft de contacten met LNV en andere hoge zandgronden in Nederland verstevigd en is gesprekspartner in de ontwikkeling van het verdere NPLG.
- Mede naar aanleiding van de evaluatie is er gestart met een verkenning hoe de opgaven in het landelijke gebied (waaronder droogte, stikstof, natuur en ecologie, vitaal platteland) het best in samenhang kunnen worden opgepakt. Ook wordt gekeken naar de organisatie op dit moment en de mogelijke c.q. wenselijke verbinding met de Governance van Achterhoek Ambassadeurs.
- We zijn aangesloten bij de Strategische Innovatie Investeringsagenda Oost-Nederland (SIIA), met name door Achterhoekse projecten hierin te laten op nemen. De SIIIA is opgesteld door Oost NL en heeft tot doel om overzicht te bieden in grote, innovatieve projecten verdeeld over 5 thema's.

Lobby en externe contacten

De Boardleden hebben op meerdere momenten actief bijgedragen aan de lobby. Onder meer richting Tweede Kamer verkiezingen en formatie, werkbezoeken, interviews en videoboodschappen. Bijvoorbeeld rondom Kracht van Oost 2.0, Omgevingsagenda Oost, de Strategische Innovatie Investerings Agenda (SIIA) en landelijke evaluatietrajecten. Belangrijke momenten waren het hybride Lentediner en het digitale werkbezoek van GS. waar Provincie en Achterhoek de intentieverklaring Achterhoek SDG-regio hebben ondertekend.
Op 10 juni was de Achterhoek gastregio voor het Governancelab Regio Deal. Hierin heeft de Achterhoek zich goed laten zien aan het Rijk en de andere regio's in Nederland.
Zie verder onder lobbyactiviteiten.

Speerpunten

- De campagne Onverwachte Hoek is in mei live gegaan voor werving van nieuwe arbeidskrachten en inwoners. Eind 2021 waren er circa 2,5 miljoen impressies, bij 700.000 unieke personen. De bijna 1.000 conversies hebben geleid tot 25 directe contactaanvragen. De resultaten zijn gepresenteerd aan het algemeen bestuur en de Board.
- Er is een start gemaakt met het handen en voeten geven van Achterhoek SDG-regio.
- Er zijn middelen vrijgemaakt voor twee ontwikkeltrajecten: Kavelmodel Achterhoek Gezond en SmartHub 2.0.
- Er is een start gemaakt met het herijken/actualiseren van de Visie2030.

Projecten en Financiering

- Integrale beoordeling van projecten. In totaal zijn in 2021 22 projecten akkoord bevonden door de Board. Hierbij wordt expliciet gekeken naar de samenhang tussen de projecten en wordt getoetst aan de doelstellingen.
- Overleg met het Rijk over de voortgang van de Regio Deal. Hiervoor is een voortgangsrapport over 2019/2020 opgesteld en is deze vertaald in een visuele brochure.
- Aanvraag ingediend voor het volkshuisvestingsfonds. Voor drie gemeenten is in totaal 5 miljoen aan subsidie binnengehaald voor het verduurzamen van woningen.
- De Board heeft middelen vrijgemaakt voor het herijken van de Transitieatlas Beroepsbevolking. Deze nieuwe arbeidsmarktanalyse is in het najaar opgeleverd.
- De Board is akkoord gegaan met het organiseren van -in eerste instantie 6- Achterhoek Meet-up sessies. Als vervolg op Achterhoek verbindt. Doel hiervan is om maatschappelijke thema's te bespreken met burgers door meet ups in de regio te organiseren. Hierdoor worden burgers betrokken bij belangrijke ontwikkelingen in de Achterhoek en kan input worden opgehaald voor de thematafels en Achterhoek Board. De Meet-ups starten in 2022.

Overige punten

- De evaluatie is afgerond (zie inleiding) en de vergaderingen van de Achterhoek Raad zijn voorbereid.
- De Board heeft haar steun en samenwerking uitgesproken voor het ondernemersinitiatief VINNIC. Dit initiatief zet in op het op grote schaal betrekken van jongeren bij de maatschappelijke en economische uitdagingen van de regio**.**
- In samenwerking met de thematafel Gezondste Regio en Achterhoek in Beweging is een onderzoek onder het Achterhoek panel en VINNIC (jongerenpanel) uitgevoerd. De resultaten zijn de vinden op www.achterhoekspreekt.nl

Regisseren en faciliteren Thematafels

De thematafels zijn gemiddeld ongeveer 8 keer bijeen geweest. Hierin hebben ze hun strategie en inhoudelijk lijnen uitgezet (vaak ondersteund met onderzoek), projecten geïnitieerd en voorbereid voor de Achterhoek Board, het uitvoeringsplan 2022 voorbereid en uitvoering aan de projecten gegeven. Ook hebben de thematafels de evaluatie en de hieruit komende actiepunten besproken en opgepakt.
Een verder toelichting op de activiteiten van de zes tafels kunt u vinden in programma 2 (Smart Economy) en programma 3 (Smart Living).

Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur

Het algemeen bestuur is 8 keer bijeen geweest. Belangrijk onderdeel van de agenda zijn de P&C stukken. Daarnaast worden de lobbyactiviteiten en de grensoverschrijdende activiteiten periodiek geagendeerd.

Planning en control

Het algemeen bestuur heeft de subsidieverordening, nadere regels projecten Achterhoek Visie 2030, de subsidieplafonds en een wijziging van de samenwerkingsregeling vastgesteld. Belangrijke wijziging hierin is dat niet meer het algemeen bestuur, maar het dagelijks bestuur besluit over de goedkeuring van de projecten. Het algemeen bestuur wordt wel geïnformeerd over de projecten en neemt een besluit over het

aanwenden van middelen uit het investeringsfonds.
De begroting 2022 en de jaarstukken 2020 zijn vastgesteld. Hierbij zijn twee afspraken gemaakt:

1. In 2022 zal inzicht gegeven worden in de verwachte aanwending van het investeringsfonds, voordat er weer een toevoeging van € 0,50 per inwoner, vanuit het voordelige jaarsaldo, gedaan wordt.
2. De berekening van de bandbreedte van de weerstandcapaciteit zal worden aangepast.

Bij de vaststelling van de uitgangspunten voor de begroting 2022, in januari 2021, heeft het AB aangegeven dat de indexeringsproblematiek structureel moet worden opgelost. Het voorstel is door alle gemeenteraden akkoord bevonden en in december door het algemeen bestuur vastgesteld.

Lobby en grensoverschrijdende samenwerking

De AB-leden hebben op meerdere momenten actief bijgedragen aan de lobby. Onder meer richting Tweede Kamer verkiezingen en formatie, werkbezoeken en interviews. Bijvoorbeeld rondom KvO 2.0, de Omgevingsagenda Oost, het Lentediner en het werkbezoek van GS.
Zie verder onder lobbyactiviteiten.
De midterm review van de grensoverschrijdende samenwerking is door omstandigheden nog niet besproken in het algemeen bestuur.

Overige punten

- Het algemeen bestuur heeft een transparante procedure gevolgd voor de opvolging van M. van Haaren in de Board. A. Bosman volgt haar op.
- Alle projecten die door de Board goedgekeurd zijn, zijn door het bestuur bekrachtigd. Er wordt steeds een financieel overzicht gegeven van de projecten i.r.t. het beschikbare budget en de bijdrage van de gemeenten aan de projecten.

Subsidiewerkzaamheden

- In 2021 zijn 22 projecten begeleid en in procedure gebracht bij de thematafels, Board en het algemeen bestuur. Het gaat in totaal om € 11.605.072 aan kosten. Er is subsidie beschikbaar gesteld vanuit de Regio Deal, de Gebiedsopgave van de provincie Gelderland en het Investeringsfonds
- De samenwerkingsregeling en subsidieverordening Regio Achterhoek zijn aangepast en de Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030 zijn opgesteld. Voornoemde documenten zijn vastgesteld en gepubliceerd en op basis daarvan heeft de provincie besloten de resterende middelen vanuit de Gebiedsagenda Achterhoek, ruim € 7 mln., in één keer aan de Achterhoek te beschikken. Verantwoording van deze middelen gebeurt op programmaniveau.
- De voortgangsrapportage voor de gebiedsopgave middelen (provincie) is ingediend. De voortgangsrapportage voor de Regio Deal (Rijk) is besproken in het Rijk-regio overleg.
- Er zijn gesprekken gehouden met initiatiefnemers om te komen tot een goede subsidieaanvraag die in procedure kan worden gebracht richting thematafels en Board. In totaal zijn 57 projecten goedgekeurd, waarvan 22 in 2021.
- Er is een aanvraag voor het Volkshuisvestingsfonds (Rijk) ingediend en toegekend. Ook de provincie draagt financieel bij in dit project. Het project bevat drie deelplannen van de gemeenten Berkelland, Bronckhorst en Doetinchem.

Voor nadere specificaties wordt verwezen naar de paragraaf subsidies (pagina 49). Voor nadere specificaties van de projecten wordt verwezen naar de programma's Smart Economy en Smart Living. Daar zijn de projecten opgenomen die zijn gestart in 2021 (dit aantal kan afwijken van het aantal projecten dat in procedure is gebracht in 2021).

Monitoring

In het voorjaar zijn we gestart met het optimaliseren van de indicatoren van een drietal thema's (M&B, SW&I en CE&E). Samen met de thematafels en inhoudelijke deskundigen. Ook is de verdiepende populatiemonitor van de Gezondste Regio ingericht. Deze is in juli in een Webinar gepresenteerd.
De Covid-monitor is maandelijks ge-update, in januari is daar een factsheet over verschenen en eind mei een special.
Vanuit de thematafel W&V is de verdiepende woon- en vastgoedmonitor, als onderdeel van de Achterhoek Monitor ontwikkeld.
Vanuit de thematafel O&A is de transitieatlas beroepsonderwijs herijkt. Dit geeft nieuwe input voor de monitor 2021. In een aantal gesprekken met het datalab-go is gesproken over waar we elkaar kunnen versterken.
In december is de tweede Achterhoek Monitor gepresenteerd in een onlinecongres, uitgezonden vanuit Theater de Storm in Winterswijk. Hieraan hebben ruim 300 belangstellenden deelgenomen. De uitgebreide monitor met dashboard en jaarpublicatie (duiding) www.achterhoekmonitor.nl geeft een goed beeld van hoe de Achterhoek ervoor staat, met kerngegevens en verdiepende thema's. Ook zijn de economische effecten van Covid-19 opgenomen.

Voor het monitoren van onze projecten werken we met het programma AFAS. Hiermee kunnen we onze partners snel overzicht geven van de (financiële) stand van zaken rondom de projecten die lopen of in voorbereiding zijn.

Lobbywerkzaamheden

Lobbystrategie en Public Affairs

Er is een jaarplan voor 2021 gemaakt. Inhoudelijk zijn de speerpunten lobby uit onverwachte hoek leidend: bereikbaarheid en experimenteerregio. De focus ligt daarnaast op het iconisch neerzetten van de regio waarbij er vooral een kans ligt op het gebied van brede welvaart en de SDG's.
Tijdens het werkbezoek van Gedeputeerde Staten (GS) op 29 juni 2021 hebben 8RHK ambassadeurs en provincie Gelderland een intentieverklaring ondertekend om gezamenlijk op te trekken in en te werken aan de Sustainable Development Goals (SDG's) en de Achterhoek hiervoor als SDG-regio te benutten. In het najaar is in samenwerking met het Rijk (vanuit LNV en BuZa) en provincie Gelderland gestart met de uitwerking om tot een goede uitvoeringsagenda te komen in 2022.

Lobby richting Rijk: Verkiezingen en formatie

31 maart 2021 is de felicitatiebrief voor de (ge/her)kozen Tweede Kamerleden, met daarin de save the date voor het Lentediner, bezorgd bij alle Tweede Kamerleden.
Half april is met verschillende regio's op initiatief van Regio Noordoost Brabant een gezamenlijk memorandum opgesteld voor de informateur(s)/formateur. Betrokken regio's, waaronder de Achterhoek, roepen op om de succesvolle samenwerking tussen het Rijk en de regio's te continueren.
23 april 2021 is onze eigen brief aan de informateur verzonden. De brief bevat input voor het regeerakkoord en bestaat uit breed gedragen onderwerpen zoals brede welvaart, het kavelmodel Achterhoek Gezond, N18, RegioExpres en kringlooplandbouw. In oktober is er een vervolgbrief aan de informateurs gestuurd. Met tekstsuggesties en de boodschap: Nieuwe bestuurscultuur:
kom (in)formeren in de Achterhoek!

19 mei 2021 vond het Lentediner 2021 plaats, door corona in een hybride werkvorm vanuit Nieuwspoort, met een kookstudio en politiek debat. Verschillende thema's uit de experimenteerregio vormen de rode draad voor het Lentediner. De twaalf Tweede Kamerleden, waarvan acht aanwezig in Nieuwspoort, waren zeer enthousiast over zowel de professionele setting, de inhoudelijke expertise van deelnemers als het eten. Tijdens het Lentediner hebben diverse Tweede Kamerleden aangegeven graag op werkbezoek te komen in de Achterhoek. Het Lentediner heeft vijf concrete werkbezoeken voor het najaar 2021 opgeleverd. Dit heeft geresulteerd in twee aangenomen moties rondom kringlooplandbouw, aandacht in de Tweede Kamer voor onze innovatieve maakindustrie, gezondheidsaanpak en ondermijningsproblematiek en daarnaast veel

media-aandacht in kranten en op sociale media.

In december is onze eerste reactie op het Regeerakkoord geschreven. Alle nieuwe bewindslieden hebben succeswensen ontvangen met een paar Achterhoeksokken om ons op de voet te kunnen blijven volgen. In 2022 wordt het uitnodigen van bewindslieden voor een bezoek aan Achterhoek en de verdere analyse van het regeerakkoord (ook in breder Oost-Nederland verband via NL slim benutten) nader uitgewerkt.

Samenwerking Oost-Nederland: Nederland Slim Benutten

Er is samen met de provincies Overijssel en Gelderland en de regio's aan de campagne 'Nederland slim benutten' gewerkt. Doel was om een gezamenlijke inzet aan te dragen voor de verkiezingsprogramma's van de verschillende partijen en uiteindelijk voor het regeerakkoord. Vanuit de campagne Nederland Slim Benutten is een vijftal (digitale) werkbezoeken georganiseerd voor kandidaat-Kamerleden uit Oost-Nederland en door 9 partijen is de verklaring 'Akte van Oost' getekend. Vanuit de Achterhoek hebben we ons nadrukkelijk in deze samenwerking gepositioneerd met het organiseren van het werkbezoek over Landbouw en Natuur (met 8 kandidaat-Kamerleden) en het opnemen van de RegioExpres in de Akte van Oost.

Samenwerking Oost-Nederland: Strategische Innovatie Investeringsagenda Oost-Nederland (SIIA)

De provincies Gelderland en Overijssel en Oost NL hebben het initiatief genomen om een gezamenlijke investeringsagenda op te stellen, SIIA genaamd. Met deze lijst kan beter en sneller ingespeeld worden op kansen en uitdagingen, zoals de verschillende fondsen op nationaal en Europees niveau. In eerste instantie was er weinig Achterhoek te vinden in deze lijst, uiteindelijk is het ons gelukt om meerdere projecten vanuit de Achterhoek toe te voegen, is de samenwerking verder aangehaald en zijn onder meer vanuit de thematafels De Gezondste Regio en Smart Werken en Innovatie (gericht op gezamenlijke groeifondsaanvraag) de contacten versterkt.

Samenwerking Oost-Nederland: Kracht van Oost 2.0

Op 4 maart 2021 organiseerde Provincie Gelderland een webcast rondom Kracht van Oost 2.0. O. van Dijk zat vanuit de Achterhoek in de studio om mee te praten over het thema verbinden, internationalisering en arbeidsmarkt. De Achterhoek heeft als enige regio een vertaling gemaakt van Kracht van Oost 2.0 voor de Regio. Waarin onze open-regio benadering, onze positionering en netwerkcapaciteit worden geduid, met verschillende punten als handreiking voor verdere discussie met onze stakeholders in de vorm van 'vraag en aanbod' op een aantal thema's.
24 maart bracht VVD Gelderland (fractie en gedeputeerden) een digitaal werkbezoek aan de Achterhoek. Onder andere de Achterhoek Monitor, Kracht van Oost 2.0 en onze lobbyspeerpunten, experimenteerregio en bereikbaarheid, kwamen aan bod.

Lobby verschillende thematafels

Voor de thematafel Mobiliteit en Bereikbaarheid is de lobby gericht geweest op het maken van een lobbystrategie voor de Noordelijke aftakking van de Betuweroute, voor de RegioExpres en is er richting provincie discussie gevoerd over OV-concessies en Zoov/HaltetaxiRRReis. Daarnaast zijn ambtelijke gesprekken met de Provincie Gelderland en Rijkswaterstaat gevoerd over de N18. Doel was om gezamenlijk en conform de bouwstenenaanpak eensgezindheid te creëren en een op elkaar afgestemd plan van aanpak te realiseren. De voorlopige conclusie is dat dit nog meer tijd gaat kosten om goed met elkaar af te stemmen.

Voor de thematafel de Gezondste regio is verkend hoe de lobby verder vorm te geven om Achterhoek Gezond (kavelmodel) voldoende in beeld te krijgen bij het Rijk, ook in samenwerking met Oost NL. Op 22 juli 2021 heeft Tweede Kamerlid J. van den Hil (VVD) een werkbezoek gebracht aan de Achterhoek.

Voor de thematafel Smart Werken en Innovatie is voor Trouw het opiniestuk 'Zonder omvaren het Suezkanaal omzeilen' geschreven. Hierin hebben we opgeroepen om met het volgende kabinet extra te investeren in digitale export, digital shoring. In september bracht R. de Jong (D66) een werkbezoek aan de Achterhoek rondom innovatieve maakindustrie.

Voor de Thematafel Circulaire Economie en Energietransitie hebben we geconstateerd dat deze de meeste kansen biedt om verder uit te werken in een concreet lobbyactieplan voor Europese subsidies.
In november hebben Kamerleden T. van Campen (VVD) en C. van der Plas (BBB) een digitaal werkbezoek gebracht aan de Marke. Afgesproken is om vanuit de Achterhoek enkele Kamervragen voor te bereiden. In het bijzonder rondom de status van de Achterhoek als experimenteerregio en hoe de minister verder praktische invulling aan deze status wil geven. Verder is er vanuit de Achterhoek een notitie opgesteld met de belangrijkste lobbyboodschappen voor kringlooplandbouw en zijn meerdere moties voorbereid voor de Tweede Kamer. Van Campen heeft hierop 2 moties met succes ingediend.

Voor de thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt bracht J. Tielen (VVD Tweede Kamerlid) een digitaal werkbezoek aan de Achterhoek in het kader van onze aanpak in een Leven Lang Ontwikkelen (LLO) en grensoverschrijdend onderwijs. Donderdag 2 september is in Winterswijk het nieuwe Grensland College geopend door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mevrouw Van Engelshoven. Bij de opening waren ook ongeveer tachtig Nederlandse en Duitse genodigden uit overheid, onderwijs en bedrijfsleven aanwezig. Het belang van de regio en de samenwerking daarbinnen kwam in de toespraken en media-uitingen goed naar voren.

Voor de thematafel Wonen en Vastgoed is met succesvol resultaat gewerkt aan het initiëren van een gezamenlijke aanvraag door een aantal Achterhoekse gemeenten voor het volkshuisvestingsfonds.

Overige lobbyacties

Kamerlid H. van der Werf (D66) heeft een werkbezoek gebracht rondom ondermijning.
Naar aanleiding van het werkbezoek is in het commissiedebat politie van 3 november goed samengewerkt om het capaciteitsprobleem van de politie in Oost-Nederland aan te kaarten. Er volgt richting debatten van V&J nog verdere gezamenlijke inzet t.a.v. de gelden voor ondermijning, om zo te zorgen dat middelen ook evenredig in de uitvoering terecht komen.

Tijdens de digitale Open Days in Brussel hebben we bijgedragen met een videopresentatie over Achterhoek Verbindt en bestuurlijke inbreng tijdens de discussie. Daarnaast waren we betrokken bij de organisatie van een workshop van Th!nk East Netherlands over hoe regio's de digitale toekomst van Europa vormgeven, vooral op het gebied van Smart Health (slimme gezondheid).

Een uitgebreid voorbereid werkbezoek van drie Europarlementariërs werd door hen op het alle laatste moment afgezegd.

Communicatiewerkzaamheden

Het aantal uitgebrachte nieuwsberichten (op onze website en sociale media) en persberichten neemt nog steeds toe. Met dit jaar een lichte focus op Wonen en Mobiliteit in de Achterhoek, in lijn met lobby en de campagne Onverwachte Hoek die in mei is live gegaan voor werving van nieuwe arbeidskrachten en inwoners. Daarnaast is met vlogs aandacht geschonken aan de Achterhoek Monitor. Een betaalde bijdrage in de huis-aan-huis krant De Achterhoekse Courant, verschijnt 4 keer dit jaar, om verschillende thema's en projecten directer naar de inwoner te brengen. Er is gewerkt aan een vernieuwde website www.8rhk.nl die voldoet aan alle webrichtlijnen en meer interactief uitdraagt waar onze organisatie en partners zich voor inzetten. Begin 2022 gaat de website live.

Sociaal Media

Onze sociale mediakanalen worden goed gevolgd. We zien nog steeds een stijging van het aantal volgers. Met name op LinkedIn en Facebook. Het totaal aantal volgers op Twitter is: 4069, op LinkedIn 3644. Facebook wordt vanaf 2022 niet meer ingezet, omdat onze doelgroep met name op Twitter en LinkedIn actief is. Het aantal views was in 2021 4,1 miljoen, dat is 1,9 miljoen meer dan het jaar ervoor. De views hebben een positief sentiment.

Projecten Smart Governance

In totaal waren er eind 2021 4 projecten in uitvoering op dit onderdeel. Onderstaand project is in 2021 opgestart onder Smart Governance.

Project	Omschrijving	Looptijd
Governance 2021 t/m 2023	De samenwerking in de Achterhoek bestaat uit een Achterhoek Raad, een Achterhoek Board en zes thematafels. De 3 O s (overheden, maatschappelijke organisaties en ondernemers) geven via de board en de thematafels samen invulling en uitvoering aan de samenwerking. 8RHK Ambassadeurs is de motor in deze nieuwe governance. De board wordt o.a. ondersteund door een adviseur en voor elke thematafel is een programmaregisseur aangesteld. Deze regisseurs regisseren en faciliteren de thematafels. Zij verbinden organisaties, mensen en ideeën, ontwikkelen jaarplannen en genereren en stimuleren projecten.	t/m 2023

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten die al eerder opgestart zijn of in ontwikkeling zijn is te vinden via www.8rhk.nl. Ook zijn de projecten terug te vinden in de doelenmatrix in deel IV van dit boekwerk.

Bovengenoemd project wordt volledig met overheidsgelden gefinancierd.

Wat heeft het gekost?

Programma 1: Smart Governance	R 2020	B 2021 primair	B 2021 gewijzigd	R 2021
Lasten (A)	3.999.000	2.593.000	4.395.000	4.168.000
Baten derden (B)	2.536.000	303.000	2.746.000	2.547.000
Sub-totaal (B-A)	-1.463.000	-2.290.000	-1.649.000	-1.621.000
Bijdragen gemeenten en Provincie (C)	2.018.000	2.210.000	2.210.000	2.190.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	555.000	-80.000	561.000	569.000
Onttrekking reserves	674.000	350.000	721.000	582.000
Storting reserves	-1.229.000	-270.000	-1.282.000	-1.151.000
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

De volgende producten vallen onder dit programma:

- Achterhoek Visie 2030 en monitoring
- Lobby en communicatie
- Coördineren van subsidies en projecten
- Advisering algemeen en dagelijks bestuur, Achterhoek Board, Achterhoek Raad en thematafels
- Uitgaven en inkomsten Investeringsfonds
- Onvoorzien

Een nadere verdeling van baten en lasten naar kosten- en opbrengstensoorten is opgenomen op de volgende pagina.

Programma 1: Inwonerbijdrage	R 2020	B 2021 primair	B 2021 gewijzigd	R 2021
Bijdrage gemeenten in programma 1	6,12	6,83	6,83	6,75
Bijdrage provincie in organisatiekosten	1,55	1,58	1,58	1,58
Bijdrage provincie in investeringsfonds	0,52	0,53	0,53	0,53
Totaal inwonerbijdrage	8,19	8,94	8,94	8,86

Toelichting

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 569.000 toevoeging) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
onttrekking investeringsfonds (werkbudgetten)	-350.000	-249.000
onttrekking investeringsfonds (projecten)	-371.000	-333.000
toevoeging investeringsfonds	1.282.000	1.151.000
Per saldo toevoeging reserves programma 1	561.000	569.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten is € 20.000. Het voordeel wordt met name veroorzaakt door overschotten op het werkbudget grensoverschrijdende activiteiten en een eenmalig voordeel op verontreinigingsheffing van de stortplaatsen. Op personeelskosten en inhuur derden is sprake van een tekort, hier staan deels inkomsten uit subsidies en detachering tegenover. De overschrijding van de personeelskosten wordt met name veroorzaakt door de eenmalige kosten over

december uit de nieuwe CAO. Op overige personeelskosten is sprake van een voordeel dat met name wordt veroorzaakt door lagere kosten voor opleidingen en reiskosten door corona. Dit wordt deels ingezet voor thuiswerkfaciliteiten voor de komende twee jaren (AB besluit november 2021).

Specificatie van baten en lasten

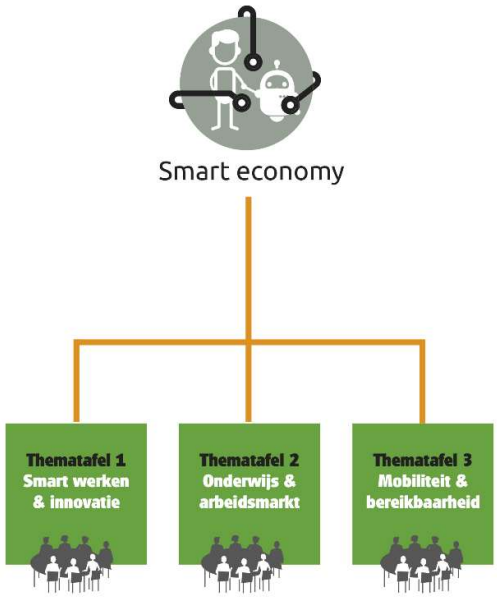
De baten en de lasten uit de begroting van Regio Achterhoek zijn als volgt nader te specificeren:

Specificatie baten derden	R2020	B 2021 primair	B 2021 gewijzigd	R 2021
Bijdrage gemeente en provincie investeringsfonds	217.000	270.000	270.000	138.000
Bijdrage decentralisatie uitkering bevolkingsdaling	1.012.000	-	1.012.000	1.012.000
Diverse opbrengsten (inclusief projecten)	1.307.000	33.000	1.429.000	1.361.000
Bijdrage uit voorziening wachtgelden	41.000	57.000	42.000	40.000
Ontvangen rente en doorbelaste kapitaallasten	31.000	34.000	19.000	20.000
Interne doorbelasting	347.000	333.000	383.000	383.000
Sub-totaal baten begroting	2.955.000	727.000	3.155.000	2.954.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	-419.000	-424.000	-409.000	-407.000
Totaal baten programma 1	2.536.000	303.000	2.746.000	2.547.000

Specificatie Lasten	R2020	B 2021 primair	B 2021 gewijzigd	R 2021
Personeel loonsom	1.513.000	1.775.000	1.669.000	1.711.000
Wachtgelden	41.000	42.000	42.000	40.000
Kosten Maatwerk	176.000	56.000	56.000	58.000
Overige personele kosten	34.000	68.000	68.000	40.000
Inhuur derden	207.000	25.000	122.000	133.000
Kantoorkosten (huur, ICT, telefonie, etc.)	174.000	183.000	183.000	177.000
Bestuur	4.000	15.000	15.000	5.000
Lobby en communicatie (werkbudget)	117.000	123.000	124.000	132.000
Uitgaven investeringsfonds (excl. eigen projecten)	556.000	350.000	440.000	339.000
Werkbudget grensoverschrijdende samenwerking	20.000	-	46.000	27.000
Projectkosten eigen projecten	1.330.000	-	1.622.000	1.491.000
Kapitaallasten	2.000	2.000	2.000	2.000
Onvoorzien	16.000	8.000	28.000	27.000
Transparante btw voorheffing	47.000	63.000	47.000	45.000
Rente en afschrijving	3.000	35.000	3.000	5.000
Sub-totaal exploitatie	4.240.000	2.745.000	4.467.000	4.232.000
Bij: Interne doorbelasting	347.000	333.000	383.000	383.000
Sub-totaal lasten begroting	4.587.000	3.078.000	4.850.000	4.615.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	-588.000	-485.000	-455.000	-447.000
Totaal lasten programma 1 Smart Governance	3.999.000	2.593.000	4.395.000	4.168.000

Smart Economy

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Economy. Dit zijn Smart werken en innovatie, Onderwijs en arbeidsmarkt en Mobiliteit en bereikbaarheid. Per thematafel wordt weergegeven wat men wil bereiken en wat men heeft bereikt. Hierbij zijn ook projectenoverzichten opgenomen. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is informerend en niet ter vaststelling.

2.1 Smart werken en innovatie

Wat willen we bereiken?

Technologische ontwikkelingen vragen om nieuwe organisatie- en verdienmodellen. Digitalisering en robotisering veranderen onze leef-, leer- en werkomgeving. Om de vergrijzende en ontgroenende Achterhoek verder tot bloei te brengen, zijn innovatieve oplossingen en smart toepassingen nodig die in economisch, sociaal en ecologisch opzicht waarde realiseren. Die oplossingen komen sneller tot stand in een open innovatiesysteem waarin overheden, ondernemers en onderzoeks- en onderwijsinstellingen samenwerken en de Achterhoekse bedrijvigheid, naoberschap en vakmanschap maximaal tot uiting komen.

Te bereiken maatschappelijk effect

3 % groei van de arbeidsproductiviteit en de agrosector.

Sub-doelen Smart werken en innovatie

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
Op het gebied van de maakindustrie en de agrosector is de Achterhoek hét open innovatiesysteem van Nederland.	3% groei van arbeidsproductiviteit in maak-industrie en agro-sector, gemeten als toegevoegde waarde per medewerker per tijd (en 2% voor alle andere sectoren).
De Achterhoek beschikt over de inventieve vakman/ vakvrouw van de toekomst (slim werken/sociale innovatie).	35 kennisdeel- en businessclusters in 2025. 40 start-ups en 20 scale-ups in 2025.
De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst (slim innoveren /economische innovatie).	250 bedrijven hebben slim werken en innovatie doorgevoerd.
De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.	40% van de deelnemende studenten aan Smart-Hub/Innovatiehubs komt van buiten de Achterhoek met 10% internationale achtergrond.

Wat hebben we bereikt in 2021?

In 2021 is een grote slag gemaakt met het verder uitbouwen van het open innovatiesysteem. Door de samenwerking tussen de drie innovatiecentra in de regio te versterken zijn fors meer cross overs tot stand gekomen. In 2021 heeft het ecosysteem aangetoond vaak goed in te spelen op inhoudelijke vraagstukken. Er ontstonden leerkringen op het gebied van hoge energie- en gasprijzen, geopolitiek van China, Remote Business, samenwerking over de Nederlandse grens en cybersecurity.

Op inhoud hebben onderzoeken plaatsgevonden op het gebied van waterstof en traineeships in de Achterhoek. Het oprichten van een nieuw loket/cluster in de regio rond waterstof lijkt niet effectief. Het is vooral belangrijk om aan te haken op de kennis elders (vnl. IPKW in Arnhem), daarom is dit netwerk aangeboord en dichter tegen de regio aangetrokken. Het van de grond laten komen van gezamenlijke traineeships bleek voor de regio wel uiterst waardevol na een onderzoek onder Nederlandse studenten en Achterhoekse werkgevers. SmartHub Young Talent heeft deze handschoen opgepakt en gaat over tot ontwikkeling van dit traineeship.

In 2021 is de Stichting SmartHub 2.0 opgericht. Deze dient als kapstok voor projecten gericht op de aantrekkelijkheid van de Achterhoek als economische- en arbeidsmarktregio. Onder SmartHub 2.0 vallen SmartHub Development, SmartHub Incubator Industry en SmartHub Young Talent.

Om ervoor te zorgen dat Artificial Intelligence hoog op de agenda komt is een strategie voor de regio Achterhoek vastgesteld. Daarvoor is aansluiting gezocht bij AI-Hub Oost en Oost NL. Samen is overgegaan tot de uitvoering van deze strategie en worden er in 2022 een congres en meerdere leerkringen georganiseerd. Mogelijk worden dan ook vouchers ontsloten om de kennismaking met AI te vergroten.

Cybersecurity is in 2021 verworden tot een heet thema in de Achterhoek. Meerdere leerkringen zijn ontstaan en het samenbrengen hiervan is eind 2021 gestart. Doel is om in gemeenschappelijkheid de oplossingen in kaart te brengen, zodat op basis van juiste argumenten bedrijven keuzes kunnen maken om hun digitale weerbaarheid in te regelen.

Projecten Smart werken en innovatie

In totaal waren er eind 2021 12 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2021 is er 1 nieuw project opgestart:

Projecten	Korte omschrijving	Looptijd
Fieldlab Digital Twin	Een digital twin is een virtuele representatie van bijvoorbeeld een product, proces of onderhoud. Het geeft de mogelijkheid om (samen in de keten) met real-time data in simulatiemodellen te prognosticeren, te ontwikkelen, toe te passen of te testen zonder daadwerkelijk te interveniëren in het huidige proces. Dit levert concurrentievoordeel op.	t/m 2023

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten die al eerder opgestart zijn of in ontwikkeling zijn is te vinden via www.8rhk.nl. Ook zijn de projecten terug te vinden in de doelenmatrix in deel IV van dit boekwerk.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2021 zijn opgestart weergegeven.

Financiering projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	300.000	300.000	0	600.000

2.2 Onderwijs en arbeidsmarkt

Wat willen we bereiken?

De arbeidsmarkt is voortdurend in beweging. Er ontstaan nieuwe beroepen, terwijl andere typen werk verdwijnen. De banen van de toekomst brengen andere, vaak hogere eisen met zich mee. Daarbij zien we vooral een verschuiving richting het hogere mbo-niveau en het hbo. De arbeidsmarkt is in veel gevallen zelfredzaam en reguleert zich deels zelf. Soms is er echter een vraagstuk waar de arbeidsmarkt niet zelf met een oplossing kan komen. De banengroei is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen. Tegelijkertijd is de groei niet sterk genoeg om kansen aan iedereen te kunnen bieden. Zo vormen mensen met een vmbo-opleiding, 55-plussers, arbeidsbeperkten en degenen met een minder courant beroep kwetsbare groepen.

In 2030 zijn vraag en aanbod op de arbeidsmarkt meer in evenwicht. Om deze ambitie te bereiken zullen we de kwantitatieve opgave binnen het scenario 'talent benutten' uit de Transitieatlas Beroepsonderwijs (2017) moeten realiseren. In totaal gaat het om het aantrekken van ruim 27.000 arbeidskrachten in de periode 2018-2025. Van deze groep moet ongeveer 7.000 universitair of hbo geschoold zijn, 14.000 mbo geschoold en 6.000 vmbo geschoold. Hierbij kiezen we de komende jaren expliciet voor de sectoren Techniek (waaronder naast de maakindustrie ook de bouw en logistiek vallen) en Zorg. Voor de overige sectoren worden de ontwikkelingen goed in de gaten gehouden en wordt zo nodig actie ondernomen.

Te bereiken maatschappelijk effect

In 2030 zijn vraag en aanbod op de arbeidsmarkt meer in evenwicht.

Sub-doelen Onderwijs en arbeidsmarkt

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
Talenten op de arbeidsmarkt zijn benut v.w.b. vervangings- en uitbreidingsvraag (aantrekken van ruim 27.000 mensen) met de focus op de sectoren techniek en zorg.	Arbeidsparticipatie naar 73% (nu 66%).
Er functioneert een inclusieve arbeidsmarkt, waarbij er oog is voor de gehele beroepsbevolking.	Meten instroom uit het onderwijs (MBO+) en uit de pendel.
De grensoverschrijdende samenwerking is toegenomen en belemmeringen van de grens rondom deze samenwerking zijn weggenomen.	Monitoring banenafspraak v.w.b. inclusieve arbeidsmarkt.

Wat hebben we bereikt in 2021?

De impact van Covid-19 op de arbeidsmarkt zoals we bij aanvang verwachtten is uitgebleven. De arbeidsmarkt is krapper dan ooit tevoren. De thematafel O&A heeft in 2021 meer focus aangebracht. Er is gekozen om vanuit drie speerpuntgroepen te werken aan activiteiten op het snijvlak Onderwijs en Arbeidsmarkt. Deze speerpunten zijn Leven Lang Ontwikkelen, Inclusieve Arbeidsmarkt/RWB en Regulier Opleiden. Om de te maken keuzes goed te kunnen onderbouwen is er een Arbeidskracht Analyse Achterhoek uitgevoerd welke een duidelijk beeld schetst van de kracht en uitdagingen. In 2022 volgt een vertaalslag van de cijfers naar aanscherping van de doelstellingen voor de tafel.

Leven Lang Ontwikkelen (LLO) (Ontwikkelen na 23 jaar)

Vanuit het speerpunt een leven lang ontwikkelen is er een visie opgesteld. Naar aanleiding van de nieuwe cijfers wordt nog een aanscherping gemaakt met een uitwerking naar acties en doelstellingen voor de kortere termijn. Het onderzoek naar de regionale samenwerking op loopbaanontwikkeling is afgerond. Er wordt komend jaar ingezet op een verdere vertaalslag van de opbrengsten naar activiteiten in de regio.
De projecten Grensland College, Op IJVER/Achterhoeks Fonds voor Talentontwikkeling en LLO in het beroepsonderwijs hebben een mooie ontwikkeling doorgemaakt en zijn succesvol.

Het Grensland College is gestart met 2 AD opleidingen en officieel geopend door minister van Engelshoven. Het LLO in het beroepsonderwijs is naar tevredenheid afgerond en bezocht door Tweede Kamerlid Judith Tielen.
In het verlengde hiervan zijn we gestart met de voorbereiding van Routekaart leven lang ontwikkelen. Hierbij worden bewezen werkbare initiatieven in beeld gebracht ter bevordering van een leven lang ontwikkelen in de regio.

Inclusieve Arbeidsmarkt/RWB

Vanuit dit speerpunt is gewerkt aan strategisch plan samen met uitvoeringsagenda voor het Regionaal Werkbedrijf (RWB) de agenda wordt in 2022 aan de thematafel besproken. Daarnaast is het Regionaal Mobiliteitsteam goed op weg binnen de regionale samenwerking en het vanuit ontschotting begeleiden van met werkloosheid bedreigde medewerkers naar nieuw werk. Binnen het speerpunt lopen meerdere projecten: Perspectief op werk, Klasse!, en Toolbox voor Statushouders. De projecten Move2Social en Pilot Z zijn afgerond.

Met het Actieplan Jeugdwerkloosheid en de Rode Loper aanpak zijn mooie slagen gemaakt om de jeugdwerkloosheid aan te pakken.

Regulier opleiden (ontwikkelen tot 23 jaar)

Binnen dit speerpunt moet de visie nog worden opgesteld. Wel zal de focus blijven liggen op techniek en zorg. Er is een inventarisatie gedaan naar succesvolle initiatieven die eraan bijdragen dat de Jeugd blijf kiezen voor de cruciale beroepen in de Techniek en Zorg. Daarnaast is de doorontwikkeling van het Servicepunt Techniek onderzocht. Projecten worden samen met het Techniekpact Achterhoek-Liemers en SmarHub Youngtalent opgepakt.

Overige ontwikkelingen

Om de acute situatie in de zorg het hoofd te bieden zijn taakbrigades ingezet. Voor het boeien en binden van hbo/Wo geschoolden is een vergaande samenwerking met Saxion, via het StadsLAB opgezet.

Projecten Onderwijs en arbeidsmarkt

In totaal waren er eind 2021 9 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2021 zijn 2 nieuwe projecten opgestart:

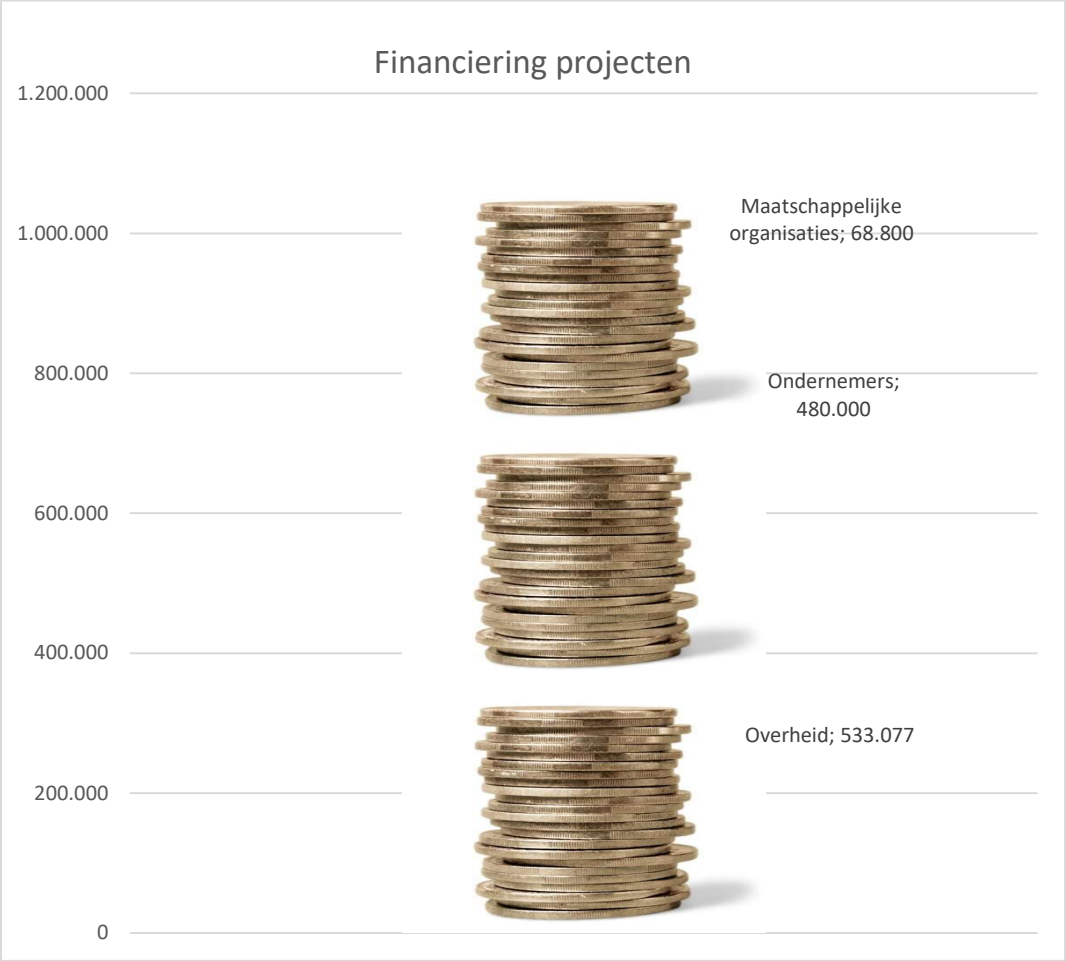
Projectnaam	Korte omschrijving	Looptijd
Move2Social Achterhoek	Move2Social is een programma voor innovatieve, sociaal ondernemers in de fase van 0 tot 3. Dit kunnen startende ondernemers zijn met een heldere propositie die klaar zijn om de markt te betreden of jonge sociaal ondernemers die hulp wensen bij hun businessmodel om er een succesvolle onderneming van te maken. Dat proces versnelt KplusV in samenwerking met de partners in het programma Move2Social.	t/m 2021
SmartHub Young Talent	Het behouden en aantrekken van jong talent in de leeftijd 17-25 jaar. Door bedrijven te ondersteunen bij het optimaal inrichten van hun bedrijf voor jong talent en het jonge talent op zoveel mogelijk manieren kennis te laten maken met de mogelijkheden die de Achterhoek biedt (gave bedrijven, inspiratieplekken, Innovatiehubs, start-up mogelijkheden, traineeships en meer) bieden we vanuit SmartHub Young Talent jongeren een fijne start (zachte landing) van een lange carrière in de Achterhoek	t/m 2024

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten die al eerder opgestart zijn of in ontwikkeling zijn is te vinden via www.8rhk.nl. Ook zijn de projecten terug te vinden in de doelenmatrix in deel IV van dit boekwerk.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2021 zijn opgestart weergegeven.

Financiering projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	533.077	68.800	480.000	1.081.877

2.3 Mobiliteit en bereikbaarheid

Wat willen we bereiken?

Een goede bereikbaarheid is voor de Achterhoek een essentiële voorwaarde om economisch te kunnen groeien en de leefbaarheid en de aantrekkelijkheid van de regio op peil te houden. Dat geldt zeker in de huidige tijd waarin de afstand tot voorzieningen op het platteland groeit. Ook goede (OV) verbindingen met Duitsland zijn voor ons als grensregio van groot belang. Zonder vervoer staat de regio letterlijk en figuurlijk stil.

In 2030 is er energieneutraal, betaalbaar en betrouwbaar vervoer voor iedereen die zich vanuit, naar en door de Achterhoek wil verplaatsen. Hiervoor moeten zowel de hoofdinfrastructuur als de regionale en lokale infrastructuur kwalitatief en kwantitatief op orde zijn. Het is de bedoeling dat reizigers hun reis straks eenvoudig kunnen plannen via telefoon en internet. En idealiter zijn er in de Achterhoek geen belemmeringen meer voor reizigers en vervoerders tussen Nederland en Duitsland.

Te bereiken maatschappelijk effect

In 2030 is er energieneutraal, betaalbaar en betrouwbaar vervoer voor iedereen die zich vanuit, naar en door de Achterhoek wil verplaatsen.

Sub-doelen Mobiliteit en bereikbaarheid

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
Duurzaam: in de Achterhoek is het vervoer in 2030 energieneutraal en energieneutraal reizen wordt gefaciliteerd.	Mate waarin het vervoer in de Achterhoek energieneutraal is. Aantal laadpalen en groei naar een dekkend net.
Betrouwbaar en Robuust: de hoofd-, regionale en lokale infrastructuur is kwantitatief en kwalitatief op orde en zonder belemmeringen voor reizigers en vervoerders tussen Duitsland en Nederland.	Afname van het aantal voertuigverliesuren. Reistijd op de ruggengraat van het OV in de Achterhoek.
Slim: er zijn slimme vervoersvoorzieningen die gebruik maken van telefoon en internet.	Tijd waarin Regionaal verzorgende voorzieningen met de beschikbare OV-modaliteiten bereikbaar zijn (doel: binnen 20 minuten).

Wat hebben we bereikt in 2021?

Met de ***Bereikbaarheid via de Weg*** werken we aan het subdoel betrouwbaar en robuust vervoer. We hebben kansen benut om de N18 bij het Rijk en de provincie onder de aandacht te houden, door een goede bereikbaarheid als randvoorwaarde te blijven noemen in onze opgave als regio. Ambtelijk zijn we met Rijkswaterstaat (RWS) en provincie aan de slag gegaan om kansrijke bouwstenen binnen de N18-aanpak in beeld te brengen en te definiëren. We bekijken hoe we gezamenlijk vervolgstappen kunnen zetten. De planvorming voor MeerVeilig3 Project N18 – Lichtenvoorde is afgerond, zodat de uitvoering in 2022/2023 kan worden gestart. Daarnaast is ingezet op het borgen en verbinden van projecten rond de A12 met de gebiedsaanpak en de A12 Alliantie.
Met de provincie is gezamenlijk een inventarisatie gedaan naar de eerste nieuwe potentiële fietsroutes. Er is gestart met het verder verkennen en uitwerken van de vastgestelde drie prioritaire fietsverbindingen. De eerste stap van deze verkenningen is een potentieonderzoek.

Binnen het subdoel betrouwbaar en robuust vervoer valt ook de ***Bereikbaarheid met het OV.***
We hebben lobby gevoerd voor de OV-concessies en de herijking van de uitgangspunten, de RegioExpres en de doorkoppeling lijn Winterswijk-Zutphen-Apeldoorn. De door de regio Achterhoek gewenste wijziging van de concessie-indeling is opgenomen in de Nota van uitgangspunten. Deze ligt begin 2022 ter vaststelling bij PS. De RegioExpres staat nu goed op de agenda, we wachten op nieuwe concrete onderzoeksresultaten. De doorkoppeling Winterswijk-Apeldoorn wordt door de provincie en het Rijk nader onderzocht. Met het ministerie is afgesproken dat de kosten van een onderzoek hiernaar worden gedeeld (50%) met de provincie. Ook is aansluiting gezocht bij het mobiliteitsplan Euregio Rijn-Waal. Tot slot is de buslijn Aalten-Bocholt weer gaan rijden.

Met de **Fijnmazige Bereikbaarheid** hebben we de noodzakelijke laadinfrastructuur in kaart gebracht en een regionale laadvisie opgesteld. Daarnaast hebben we de gemeenten met ondersteuning van de provincie stap voor stap ondersteunt in hun opgave een gemeentelijk plaatsingsplan en visie laadinfrastructuur op te stellen. Inmiddels zijn de plaatsingsplannen en visies opgesteld. 5 Van de 7 gemeenten nemen direct deel aan de Concessie Laadinfra de 2 andere gemeenten volgen mogelijk op termijn. Er is stevig gelobbyd om het OV-vangnet bij de regio Achterhoek te houden. We hebben de provincie niet overtuigd dit door ons als regio te laten uitvoeren. We zetten nu volop in om HaltetaxiRRReis een succes te maken, zoveel mogelijk goede haltes te realiseren en HaltetaxiRRReis zo goed mogelijk met onze MaaS-aanpak te verbinden.

Er is een onderzoek naar nieuwe potentiële mobiliteitshubs in de Regio Achterhoek uitgevoerd. De resultaten worden gebruikt voor een verdere uitrol van deze mobiliteitshubs. De eerste mobiliteitshub in Lichtenvoorde is nader uitgewerkt en wordt in 2022 uitgevoerd.
Het eerste businessplan ADC (Achterhoekse Deelvervoer Coöperatie) is opgesteld en geeft een goed beeld van de opgave. De insteek voor de komende jaren is dat de ADC onderdeel wordt van ZOOV als uitvoeringsorganisatie. In 2022 volgt een uitgebreid onderzoek naar de potentiële synergie en implementatie. De technische fase van Netmobiel is uitgevoerd en de verbinding met de nieuwe technische partner is gemaakt. De eerste pilots rondom de Netmobiel-app zijn van start gegaan. Op het gebied van fiets hebben we het aanbod elektrische fietsen op stations en toeristische locaties uitgebreid tot eind 2021.

De Noordelijke Aftakking van de Betuweroute is meermaals besproken in Thematafel en Board. Vanuit de Thematafel is een projectgroep opgezet die nieuws, actualiteiten en het proces rond de Noordelijke aftakkking op de voet volgt. Er is structureel bij spoor overleggen aangegeven dat het nader onderzoeken en uiteindelijk aantonen van nut en noodzaak, vereisten zijn voordat sprake kan zijn van specifiekere (tracé)studies.

Projecten Mobiliteit en bereikbaarheid

In totaal waren er eind 2021 13 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2021 zijn 7 nieuwe projecten opgestart:

Projecten	Korte omschrijving	Looptijd
Projectbegeleiding Duurzame Mobiliteit	Het begeleiden, uitwerken en uitvoeren van de processen en projecten rondom de projectgroep duurzame mobiliteit en de incorporatie, opbouw en verdere uitwerking van het ADC richting Agem.	t/m 2021
Rurale HUB busstation Lichtenvoorde	Het opwaarderen van een bushalte naar een eerste (model) rurale mobiliteitshub in de Achterhoek. Waar diverse modaliteiten en faciliteiten elkaar treffen. Als voorbeeld dienend voor toekomstige (rurale) hubs.	t/m 2022
Opschaling Netmobiel 2021	Netmobiel breidt zich verder uit naar totaal vier gemeenten en richt zich op het stimuleren van duurzaam en gezond gedrag via werkgevers voor woon-werkverkeer en ook rechtstreeks op inwoners. Het doel is de doorontwikkeling en validatie van het open-source-MAAS-platform met nieuwe functionaliteiten voor mantelzorgers, de uitbreiding met nieuwe vervoersvormen (Integratie van deelautos en deelfietsen in Netmobiel) en het stimuleren van duurzaam reisgedrag.	t/m 2022
Onderzoek Mobiliteitshubs Achterhoek	Plan van aanpak voor realisatie van Mobiliteitshubs in de Achterhoek opstellen. Om als Achterhoek aan de slag te kunnen met mobiliteitshubs, is het van belang dat er een gedegen onderzoek en plan van aanpak komt (met bij-behorend proces) naar de locaties en invulling van deze hubs.	t/m 2021
Digitaliseringsopgave Mobiliteitsdata Achterhoek 2021-2022 Fase 2	Het verder uitwerken van de aanpak om als Achterhoek mobiliteitsdata op te leveren conform de opgave die de Provincie Gelderland hiervoor van het Ministerie I&W heeft ontvangen. Het gaat hierbij om de data top15 die door I&W is	t/m 2022

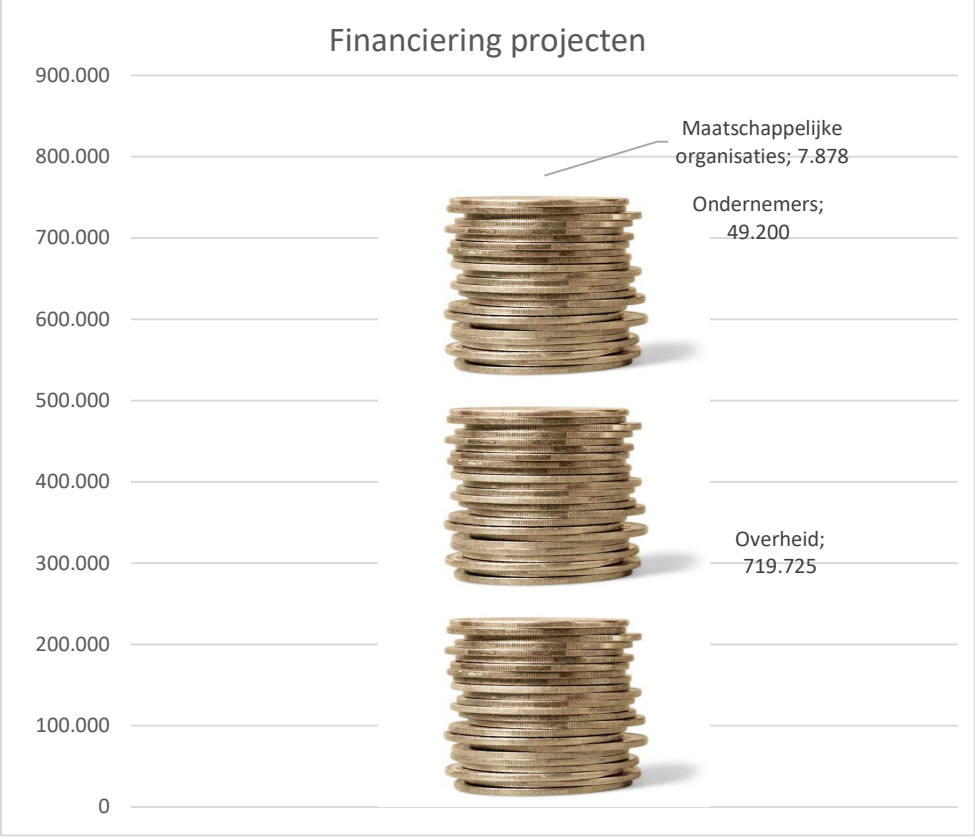
	vastgesteld. Deze tweede fase van het project heeft betrekking op de periode juli 2021 t/m juni 2022.	
Technische Partner ADC en de Doorontwikkeling Netmobiel	Op dit moment is er een Netmobiel app en platform gerealiseerd, met open source componenten en vanuit een open source licentie.De ontwikkelde functionaliteit in de app (/website) en het platform moet overgenomen worden door de technische partner, doorontwikkeld en daarmee ook behouden worden voor de Achterhoek op lange termijn. Daarnaast moet de Netmobiel-app worden omgevormd naar de GAON-app met alle bijbehorende functionaliteiten.Daarnaast moet de app de GAON branding krijgen en is het noodzakelijk dat er een Achterhoek-brede marketingcampagne worden opgezet om de app aan de man te brengen.	t/m 2024
Onderzoek ZOOV & ADC	Het onderzoeken en beoordelen van ZOOV op lange termijn, de samenwerking tussen de Achterhoek Deelvervoer Coöperatie (in oprichting) en ZOOV alsmede het efficiënter inrichten van het Wmo-vervoer.	t/m 2022

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten die al eerder opgestart zijn of in ontwikkeling zijn is te vinden via www.8rhk.nl. Ook zijn de projecten terug te vinden in de doelenmatrix in deel IV van dit boekwerk.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2021 zijn opgestart weergegeven.

Financiering projecten

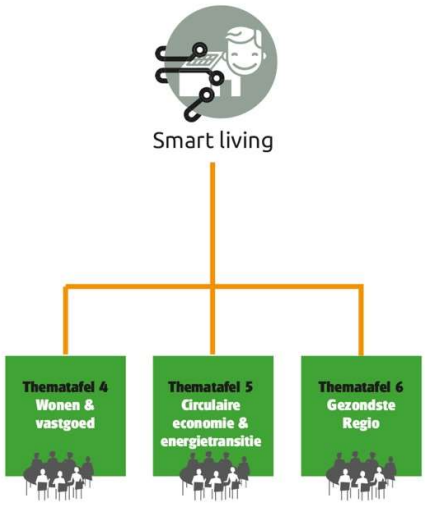
	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	719.725	7.878	49.200	776.803

Programma 3

Smart Living

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Living. Dit zijn Wonen en vastgoed, Circulaire economie en energietransitie en de Gezondste Regio. Per thematafel wordt weergegeven wat men wil bereiken (conform de begroting 2021) en wat men heeft bereikt. Hierbij zijn ook projectenoverzichten opgenomen. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is informerend en niet ter vaststelling.

3.1 Wonen en vastgoed

Wat willen we bereiken?

De woningmarkt anno 2019 is dynamisch en niet alle veranderingen zijn beïnvloedbaar. Voorop staat dat we willen dat de Achterhoek een aantrekkelijk woongebied blijft. In het Achterhoeks Woonwensen- en Leefbaarheids-onderzoek (2018) geven inwoners hun woonomgeving een 7,8. Het kleinschalige, groene landschap en de karakteristieke dorpen en steden leveren een grote bijdrage aan het woongenot. Dat is iets om te koesteren, zeker nu bij steeds meer mensen de kwaliteit van hun leefomgeving hoog op het prioriteitenlijstje staat. Om de aantrekkelijkheid van de Achterhoek te waarborgen, liggen er uitdagingen in de centra van steden en dorpen en het buitengebied. Denk aan het verkleinen van kernwinkelgebieden om leegstand te voorkomen, nieuwe bestemmingen voor of sloop van vrijkomende agrarische bebouwing en de noodzaak van grootschalige asbestsanering. Juist in een regio waar het accent ligt op de bestaande woningen, zijn er volop kansen voor creativiteit en innovatie. Hoe kunnen we een leegstaand gebouw omvormen tot bijvoorbeeld (starters)woningen? Welke mogelijkheden zijn er voor 'erfdelen' in het landelijk gebied? De Achterhoek is een proeftuin voor nieuwe woonconcepten. De energietransitie en vergrijzing zijn van blijvende invloed op de woningmarkt. Met het oog op de toekomst moeten woningen energieneutraal en levensloopbestendig worden. Omdat veel bewoners geen urgentie voelen om hun huis aan te passen, willen we investeren in financiële of praktische ondersteuning daarbij.

De score voor leefbaarheid in de Achterhoek blijft minimaal op het gemiddelde van een 7,8.

We willen een woningvoorraad die meebeweegt met de demografische ontwikkelingen en die kwalitatief en kwantitatief voldoet. Een aantrekkelijke en passende woningvoorraad is ook belangrijk voor het behouden en aantrekken van arbeidskrachten. We willen leegstand voorkomen en ruimte bieden aan nieuwe en bijzondere manieren van wonen. De verbinding tussen wonen, werken en aspecten als cultuur, recreatie, voorzieningen en sociale cohesie willen we versterken.

Te bereiken maatschappelijk effect

De score voor leefbaarheid in de Achterhoek blijft minimaal op het gemiddelde van een 7,8.

Sub-doelen Wonen en vastgoed

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
De woningvoorraad beweegt mee met de demografische ontwikkelingen en draagt tegelijkertijd bij aan het behouden en aantrekken van arbeidskrachten.	Passende woningvoorraad.
De bestaande woningvoorraad is in 2030 duurzamer en meer levensloopbestendig.	Kwaliteit van de woningvoorraad en duurzaamheid.
Leegstaand vastgoed is getransformeerd naar een andere functie (indien passend woningen) of gesloopt.	Omvang van de leegstand.
Er zijn nieuwe en bijzondere manieren van wonen die aansluiten bij de vraag en het bestaande aanbod.	Samenstelling van de woningvoorraad.
De leefbaarheid blijft op peil door een integrale aanpak met aspecten als cultuur, voorzieningen en sociale cohesie.	Score leefbaarheid gemiddeld minimaal een 7,8.

Aan de hand van de gegevens uit de Woonmonitor en Achterhoeks Woonwensen en Leefbaarheidsonderzoek (AWLO) worden de subdoelen gemeten.

Wat hebben we bereikt in 2021?

In 2021 zijn over de hele breedte van het programma Wonen en Vastgoed vorderingen gemaakt. Binnen de programmalijn *Kwaliteitsverbetering van de bestaande woningvoorraad* is de zogenaamde Baanbrekende aanpak met de ontwikkeling van een visie en strategie vastgesteld. Het eerste programmaonderdeel van de strategie, de One Stop Shop (maatwerk-aanpak van 10.000 soortgelijke woningen) is in 2021 voorbereid en gaat in 2022 van start. Daarnaast is het project Heerlijk thuis in Huis voorbereid en gaat in 2022 van start.
Tot slot is het gelukt om voor ruim 5,6 mln. een Rijks- en provinciale bijdrage te verwerven in het kader van het Volkshuisvestingsfonds. Deze zal worden ingezet om wijken in Berkelland, Bronckhorst en Doetinchem te verbeteren op verduurzaming, levensloopbestendigheid, klimaatadaptatie en gezondheid.

Voor wat betreft de tweede programmalijn *Passende nieuwe woningen* is de nieuwe Woon- en Vastgoedmonitor volledig operationeel geworden. Deze is nu online toegankelijk. Via een dashboard hebben geïnteresseerde partijen toegang tot alle verzamelde data over de Achterhoekse woningmarkt. Het overall verhaal van deze markt wordt in een storymap weergegeven. Dit jaar is wederom het Achterhoeks Woonwensen en Leefbaarheidsonderzoek (AWLO) uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek zijn in september in een woonconferentie met bewoners en betrokken partijen gedeeld en wat scherper geduid. Het eindresultaat is onder het dashboard van de Woonmonitor toegevoegd. Het AWLO gaf overigens te zien dat de leefbaarheidscore in de regio van 7,8 naar 8,0 is gegaan. Aan deze hoofddoelstelling voor het programma Wonen en Vastgoed is dus ruimschoots voldaan.

Ook is ingezet op vernieuwende woonconcepten met het project Uuthuuskes. Het gaat hier om kleine, circulaire en tijdelijke woningen voor jongeren die een verbinding met de kern hebben waar ze zijn opgegroeid. Dit initiatief is voortgekomen uit het pilotproject Betaalbaar wonen in kleine kernen die onder meer voorziet in een Achterhoekse Wooncoöperatie UA. In aansluiting hierop is een plan

opgesteld om, in samenwerking met de provincie, deze woonvorm op een grotere schaal over de Achterhoek uit te rollen.
Gelet op de actuele startersproblematiek is de thematafel Wonen en Vastgoed een dialoog met jongerenorganisaties gestart over woonwensen- en problematiek om vervolgens met elkaar naar oplossingen te kunnen kijken.

Tot slot is gewerkt aan de derde programmalijn: *Transformatie van leegstaand vastgoed.* Binnen deze lijn blijken de zogenaamde gebiedsgerichte opgaven succesvol. Het gaat hier om integrale aanpakken waarbij kernwinkelgebieden onder andere met de inzet van transformatie worden geherstructureerd. Bij de ondersteuning vanuit de Regio Deal van deze projecten is daar waar mogelijk een verbinding gelegd met het provinciale programma Steengoed Benutten. In 2021 zijn aan vier kernen subsidies toegekend. Voor een aantal andere kernen zijn projecten in voorbereiding.

Projecten Wonen en vastgoed

In totaal waren er eind 2021 17 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2021 zijn 5 nieuwe projecten opgestart:

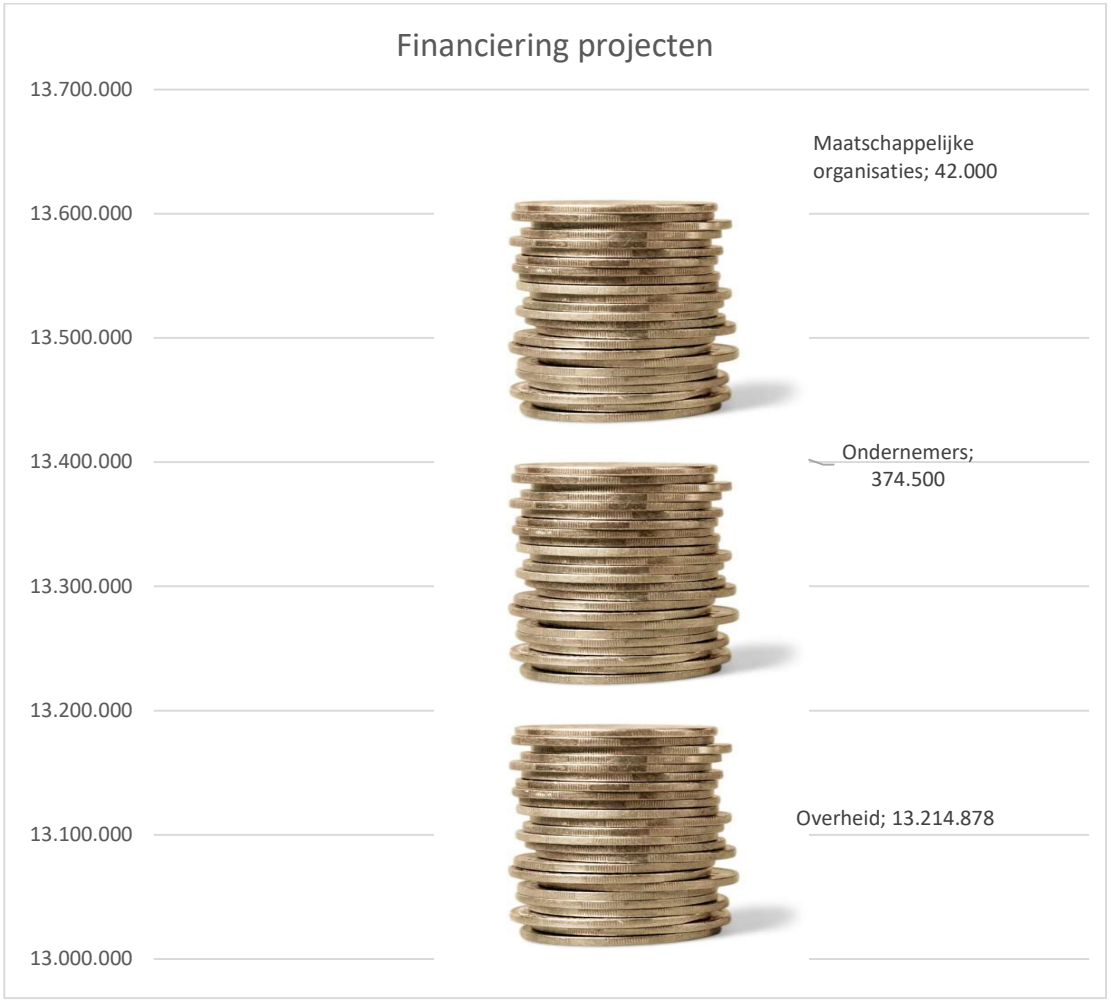
Projectnaam	Korte omschrijving	Looptijd
Centrumvisie Dinxperlo	Aanjagen, versnellen en bewaken van de synergie van de projecten uit de Centrumvisie Dinxperlo om daarmee de geformuleerde doelen/ambities te realiseren. In de Centrumvisie Dinxperlo zijn heldere en onderbouwde keuzes gemaakt om te komen tot een compact, aantrekkelijk, vitaal centrum waar het fijn is om te wonen, te ondernemen, boodschappen te doen, te vertoeven en bovenal om elkaar te ontmoeten.	t/m 2023
Dorpshart Wehl	Regionaal Versterken van het kernwinkelgebied van Wehl door onder andere te concentreren op speciaalzaken. Wehl ontwikkelen als regionaal recreatief knooppunt waarbij het Kerkplein wordt ontwikkeld naar aantrekkelijk groen verblijfsgebied.	t/m 2024
Compactisering centrumgebied Hengelo	Het tot uitvoering brengen van het programma-onderdeel een compact en sfeervol centrum uit de Zomer 18 visie voor Hengelo, om daarmee te komen tot een compacter winkelgebied zonder leegstand. Door gerichte verplaatsingen van winkels en transformatie van (leegstaande) winkelpanden in de matig functionerende randen van het centrumgebied naar andere functies (zoals wonen), zal uiteindelijk een compacter centrum-gebied ontstaan waarmee de verblijfskwaliteit van het centrum voor inwoners en bezoekers verbeterd wordt.	t/m 2022
Groenlo, een vitaal centrum voor onze inwoners	Het creëren van een aantrekkelijke binnenstad waar het fijn wonen, werken en recreëren is. Realiseren van fraaie verbindingen naar het hart van de vesting: De Markt, het verblijfgebied van de stad.	t/m 2024
Volkshuisvestings fonds	De Achterhoek heeft een forse opgave op herstructurering van een deels verouderde woningvoorraad. Deze woningen kennen een relatief hoog gasverbruik en een verhoudingsgewijs groot aandeel ouderen in de bevolking geeft een aarzeling op renovatie en verduurzaming. Dit project geeft mede invulling aan deze opgave. Doelen daarbij zijn: vergroting van de kwaliteit van wonen, meer levensloop geschikt maken van woningen, reductie van energiegebruik (voorbereiding op energietransitie) en een meer aantrekkelijk woonomgeving met klimaatadaptatie en sociale cohesie. Het project kent drie deelplannen in de gemeenten Berkelland, Bronckhorst en Doetinchem en betreft de verbetering van particuliere woningen in de kwetsbare delen van deze gemeenten.	t/m 2031

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten die al eerder opgestart zijn of in ontwikkeling zijn is te vinden via www.8rhk.nl. Ook zijn de projecten terug te vinden in de doelenmatrix in deel IV van dit boekwerk.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2021 zijn opgestart weergegeven.

Financiering projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	13.214.878	42.000	374.500	13.631378

3.2 Circulaire economie & energietransitie

Wat willen we bereiken?

In het Akkoord van Groenlo is afgesproken om als Achterhoek al in 2030 energieneutraal te zijn. Het omgaan met grondstoffen en afval volgens het kringloopprincipe is een essentieel onderdeel van een klimaat-vriendelijke economie. Gerelateerd hieraan is onze ambitie om voorop te blijven lopen op het gebied van circulaire landbouw.

In 2030 wekt de Achterhoek haar eigen energie op, is afval een grondstof geworden en is er meer biodiversiteit door minder emissies. Met deze ambitie groeit de Achterhoek uit tot de schoonste regio van het land. In 2030 wordt afval niet langer als een probleem of als een kostenpost gezien, maar als een nuttige grondstof. Energie wordt duurzaam opgewekt en bij het gebruik ervan staat besparing centraal. We verminderen emissies en creëren zo ruimte voor een grotere biodiversiteit. Ook voor (agrarische) bedrijven is dit interessant om nieuwe, circulaire verdienmodellen te kunnen ontwikkelen.

Te bereiken maatschappelijk effect

In 2030 wekt de Achterhoek haar eigen energie op, is afval een grondstof geworden en is er meer biodiversiteit door minder emissies.

Sub-doelen Circulaire economie en energietransitie

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
De Achterhoek is energieneutraal.	Hoeveelheid energie die verbruikt wordt in de Achterhoek, die nog niet in de regio met hernieuwbare bronnen wordt opgewekt (bron is beschikbaar).
De Achterhoek is koploper gebleven in de kringloop-landbouw.	Aantal agrarische ondernemingen dat hun activiteiten koppelt aan verantwoord omgaan met bodemwaterlucht en natuurkwaliteit is opgelopen tot 80% (nu 10%).
Bedrijvenparken zijn efficiënt werkende ecosystemen en zijn zelfvoorzienend.	Aantal bedrijvenparken (ondernemingen) dat individueel en/of samen in de directe omgeving en met hun ketenpartners verantwoord omgaat met grondstoffen en afval tot een minimum beperken.
In de Achterhoek wordt circulair omgegaan met vastgoed en infrastructuur.	Aantal gebouwen en infrastructurele projecten dat circulair ontwikkeld, gebruikt en hergebruikt wordt.

Wat hebben we bereikt in 2021?

<u>Energietransitie</u>

De Regionale Energiestrategie (RES) Achterhoek is opgesteld en alle samenwerkingspartners hebben de RES 1.0 vastgesteld. De inzet van de Achterhoek is duurzame opwekking van 1,35 TWh. In het verlengde van duurzame energieopwekking hebben de gemeenten ook hun visies ontwikkeld voor de warmtetransitie. Voor de warmtetransitie zijn de kansen voor biogas voor stadje Bronkhorst in kaart gebracht, die de gemeente meeneemt bij de uitwerking van hun structuurvisie Warmte.

Naast de strategie voor opwekking van duurzame energie is een vernieuwend project gestart voor opslag van duurzaam opgewekte energie. Het belang van eigen opslag om zelfvoorzienend te zijn neemt toe, gegeven de beperking van het elektriciteitsnet en de recente ontwikkelingen in de energiemarkt.

<u>Kringlooplandbouw</u>

Rondom proefboerderij De Marke is een aantal boeren aan de slag gegaan om een boerencoöperatie op te richten en gewerkt aan het overnemen van proefboerderij De Marke. Medio december werd duidelijk dat overname van proefboerderij De Marke door de boerencoöperatie niet door gaat. Het plan bleek financieel niet haalbaar. Inmiddels was wel bekend geworden dat Wageningen University & Research (WUR) de proefboerderij wil voortzetten.

Mede door de nieuwe dynamiek aangejaagd door de boeren die nadrukkelijker betrokken zijn bij de verschillende onderzoeken, blijft WUR actief betrokken bij onze regio.
De innovatie-agenda kringlooplandbouw is verder ontwikkeld met de regionale netwerken van KVA, VKA, VALA en LTO, agro-innovatiecentrum De Marke en provincie Gelderland. De agenda is o.a besproken met een tweetal Kamerleden, waarmee met succes aandacht is gevraagd voor problematiek rondom (onderzoek naar) de mineralenkringloop, benutten van eigen mest en concretisering van de Achterhoek als experimenteerregio. Goede stappen zijn ook gezet in het revolutionaire Zonvarken-project. Er komen meerdere stallen waarmee ook de afzet naar de markt naar gewenste niveau kan worden gebracht en marktpartijen kunnen instappen.

Circulaire economie
Cirkelregio Achterhoek heeft zich in het netwerk ingezet voor uiteenlopende thema's en activiteiten. Zo is er in de Communities of Practice (CoP) aandacht besteed aan hernieuwbare bouwmaterialen, circulaire renovatie van gebouwen en installaties en inventarisatie van reststromen. In samenwerking met gemeenten is een start gemaakt om circulair inkopen regionaal breder toe te passen. Er is een digitale Masterclass Circulaire economie georganiseerd met Grensland College, HAN Universiteit en Achterhoek Food.
Ook op gebied van energie, dan gericht op bedrijven zijn inmiddels ruim 400 energiescans uitgevoerd. Voor bedrijven zijn de kansen voor besparingen (elektriciteit en/of aardgas) en duurzame energieopwekking verkend. Die ook direct tot besparingen en nieuwe zonprojecten hebben geleid. Voor de bedrijvenparken Wijnbergen (Doetinchem) en Borculo is een collectieve aanpak ontwikkeld en zijn verbeterteams aan de slag gegaan met onderwerpen als energie, afval, veiligheid en bereikbaarheid. De bedrijvenparkaanpak wordt enthousiast ontvangen door ondernemers en draagt bij aan meer integrale aanpak, mede door organisatie van parkmanagement. Een vijftal bedrijven heeft een uitgebreid proces doorlopen in kader van circulair en toekomstbestendig ondernemerschap.

Vitaal Buitengebied
Het project Toekomstbestendige erven in de Achterhoek is in 2020 gestart en ondanks de beperkingen door de coronapandemie zijn inmiddels meer dan 300 keukentafelgesprekken gevoerd. Erfbewoners gaan met coaches in gesprek over realiseren van een vitaal en toekomstgericht erf. Vanuit de Regio Deal loopt het project Ondermijning in het buitengebied en zijn in elke gemeente (digitale) alert bijeenkomsten georganiseerd. Daarnaast is aandacht besteed aan herkennen van (mogelijk) ondermijnende activiteiten. In samenwerking met provincie Gelderland en RIEC worden gebiedsanalyses uitgevoerd om o.a. Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VABs) in beeld te brengen.

De interbestuurlijke samenwerking in de regio heeft in de overgang van IBP Vitaal platteland naar het nieuwe Nationaal Programma Landelijk gebied zijn waarde bewezen. Zo is een start gemaakt met regio Twente, FoodValley en de Peel voor samenwerking rondom de zgn. zandgronden. De regio's kampen met vergelijkbare uitdagingen en werken aan onderlinge kennisdeling en voor gezamenlijke afstemming richting de ministeries. In de regio zelf is gewerkt aan een aanpak voor het landelijke gebied om strategieën te ontwikkelen die de complexe opgaven in het landelijk gebied vooruit helpen (natuur, energie, landbouw, klimaat, stikstof). De kennis opgedaan in IBP Vitaal platteland, zoals belang van interbestuurlijke samenwerking en een gebiedsgerichte aanpak, zullen in vervolgaanpak terugkomen.

Projecten Circulaire economie en energietransitie

In totaal waren er eind 2021 18 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2021 zijn 4 nieuwe projecten opgestart:

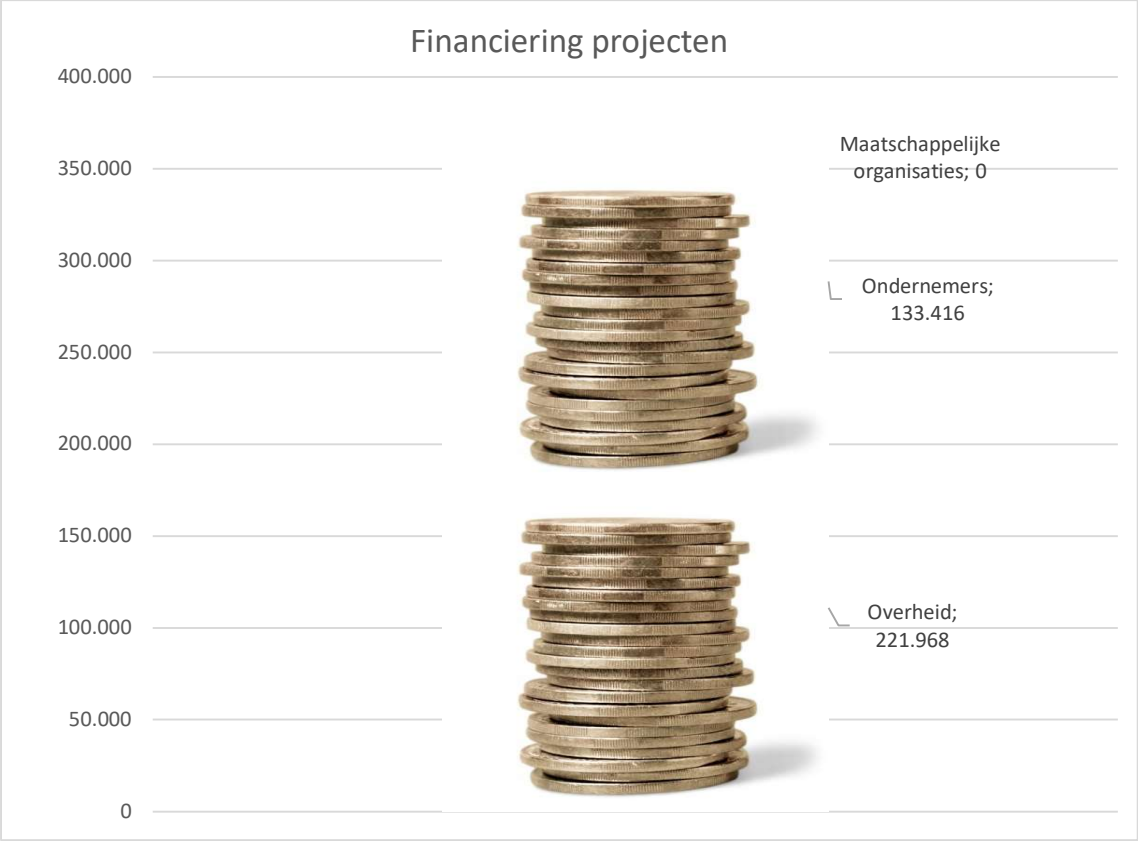
Projectnaam	Korte omschrijving	Looptijd
Duurzame Onkruidbestrijding Ruwvoer (DOR)	Verduurzamen van de landbouw en stimuleren van biodiversiteit. Met de wensen vanuit de maatschappij en de boeren gaan we samen met het MKB en studenten in de Achterhoek werken aan een oplossing voor een duurzame methode voor de bestrijding van probleemonkruiden (voornamelijk ridderzuring) in (kruidenrijk) grasland. Vanuit Wageningen UR zijn er al lopende projecten waar we bij aan kunnen sluiten om kennis te vergaren. Daarnaast willen we ook zelf met bovengenoemden werken aan een oplossing die past bij onze situatie waarbij juist die boereninput belangrijk is en we dus ook bottom-up willen werken.	t/m 2021
Verkenning landelijk gebied	Het inzetten van ambtelijke capaciteit om samen met de bestuurlijk trekkers van droogte, stikstof, RES, de thematafel CE&E en andere relevante processen duidelijkheid te krijgen over de inrichting/ verbinding van deze vraagstukken. Daarnaast voldoende inzet op de verdere uitwerking van de Omgevingsagenda-Oost en Kracht van Oost 2.0 vanuit 8RHK ambassadeurs.	t/m 2022
Onderzoek naar Eco Accus Storage Packs als congestie oplosser	- Het circulair maken van afgedankte lood-zuur accu's - Het ontwikkelen van een methodiek om op een duurzame wijze de congestie in het Achterhoekse stroomnet weg te nemen die nu een serieuze belemmering is voor de voortgang van de regionale energietransitie - De ontwikkeling van een manier voor het vergroten van de efficiëntie van autonome systemen voor de opwekking van hernieuwbare energie - Bijdragen aan het sneller vergroten van het aandeel hernieuwbare energie in de regio - De ontwikkeling van management- en andere methodieken die de verliezen aan hernieuwbare energie minimaliseren die onvermijdelijk optreden bij het gebruik van accu als balancering voor de benutting van op locatie opgewekte energie door verschillende soorten ondernemingen	t/m 2023
Energie Expertise Centrum Achterhoek (haalbaarheids-onderzoek)	In de voorbereidende fase van het project (haalbaarheidsonderzoek) onderzoeken we de haalbaarheid van een "Energie Expertise Centrum" (EEC) in de Achterhoek. Dit EEC moet op een duurzame wijze ondernemers en bedrijven collectief stimuleren en ondersteunen bij het structureel verankeren van innovatie, duurzaamheid, energie en circulariteitin hun bedrijfsstrategie en bedrijfsvoering.Naast de informatie- en communicatiefunctie heeft een Energie Expertise Centrum mogelijkheden in huis om ondernemers te ondersteunen bij individuele en collectieve energie projecten. Onder regie van het Gelders Energieakkoord in samenwerking met de vertegenwoordigers uit de 6 Gelderse regio's een generiek plan ontwikkeld. Het haalbaarheidsonderzoek in de Achterhoek behelst de uitwerking van een regionaal EEC binnen de kaders van het generieke plan, dat is afgestemd op de specifieke wensen en behoeften van ondernemers, gemeenten, Omgevingsdienst Achterhoek en andere betrokkenen in de Achterhoek en voortbouwt op reeds opgebouwde structuren en netwerken. Het resultaat hiervan is een gedragen businessplan voor een EEC Achterhoek, dat voorgelegd zal worden aan de tafel CE&E (en andere shareholders) voor ondersteuning in de uitvoeringsfase.	t/m 2022

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten die al eerder opgestart zijn of in ontwikkeling zijn is te vinden via www.8rhk.nl. Ook zijn de projecten terug te vinden in de doelenmatrix in deel IV van dit boekwerk.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2021 zijn opgestart weergegeven.

Financiering projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	221.968	0	133.416	355.384

3.3 Gezondste regio

Wat willen we bereiken?

De gezondheidszorg in de Achterhoek is van hoog niveau. Maar om voorbereid te zijn op de toekomst, waarbij er meer ouderen zijn en minder personeel, zullen we nog iets anders moeten doen. We richten ons op vernieuwing en verbetering binnen zorg en welzijn zodat de gezondheid van de Achterhoekse inwoners kan toenemen. We werken hiervoor aan een integrale agenda met doelen voor de lange termijn. We hanteren twee pijlers: preventie en zorginnovatie. Door te investeren in preventie kunnen we een groot aantal ziektes voorkomen, waardoor minder ingrijpen nodig is. Door een gezonde leefstijl (gezonde voeding, niet roken, matig met alcohol en voldoende bewegen) in het dagelijks leven te integreren, zal op de lange termijn minder zorg (ingrepen, medicijnen, hulpmiddelen) nodig zijn. Daarnaast biedt zorginnovatie de mogelijkheid voor slimme oplossingen zodat alle inwoners van de Achterhoek goede zorg kunnen blijven ontvangen, ook in 2030. Denk aan zorg op afstand via computer of tablet en de ontwikkeling van een digitale, veilige en persoonlijke gezondheidsomgeving.

Te bereiken maatschappelijk effect

Er heeft in 2030 een verschuiving plaatsgevonden naar slimmere zorg en het voorkomen van ziekten.

Het zogenoemde 'prevent model' geeft aan hoe preventie op alle groepen binnen de samenleving kan worden toegepast en welke resultaten behaald kunnen worden. We zetten in op de filosofie van 'positieve gezondheid', met andere woorden het vermogen van mensen zich aan te passen en zelf regie te voeren in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. De 'gezondheidspiramide' geeft een nieuwe visie op de organisatie rondom gezondheid en zorg. Het vertrekpunt is voorkomen dat mensen ziek worden en zorg nodig hebben. Door op alle niveaus te investeren in leefstijl, preventie, gezondheid en gedrag kan een groot deel van de ziekte- en behandelkosten vermeden worden. Extra aandacht gaat daarbij uit naar mensen met de grootste gezondheidsachterstand, zoals de groep met een lage sociaaleconomische status. Door het stimuleren van een gezonde leefstijl hopen we het ziekteverzuim terug te dringen en daarmee de arbeidsparticipatie te verhogen.

Sub-doelen Gezondste regio

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie.	Gezonde leefstijl: • 95% van de jeugd heeft in 2025 een gezonde leefstijl • 72% van de Achterhoekers beweegt in 2025 voldoende (2016: 66,7 %).
Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.	Zelfredzaamheid en sociale omgeving: 94% van de Achterhoekers voelt zich in 2025 verbonden met anderen.
Er is een stimulerend, bereikbaar en betaalbaar netwerk van gezondheids- en ondersteunings-diensten beschikbaar voor de Achterhoeker.	Chronisch zieken die gebruikmaken van zorg op afstand gebruiken 30% minder medische zorg en ervaren meer regie over hun eigen gezondheid. Het ziekteverzuim ligt in de Achterhoek lager dan bij soortgelijke bedrijven elders.

Wat hebben we bereikt in 2021?

De thematafel heeft twee pijlers benoemd: preventie en zorginnovatie.
Het in 2020 opgestelde regiobeeld, de regiovisie en het preventieakkoord Achterhoek zijn de bouwstenen voor de uitwerking van het toekomstig zorglandschap.

In 2021 is gestart met Achterhoek Gezond; om gezondheid en zorg duurzaam te organiseren werken we met de principes van het Kavelmodel. Dat betekent dat we samenwerken aan meer gezondheid, kwaliteit van zorg, meer werkplezier van zorgprofessionals en minder (meer-)kosten. Dit doen we door ons als organisaties anders te organiseren, door toe te werken naar structurele financiering van gezondheidsinterventies en door het monitoren van het effect van deze interventies.

Achterhoek Gezond is een initiatief van zorgorganisaties, zorgverzekeraar en gemeenten. In 2021 is onderzocht dat door de focus te leggen op Weerbare Jeugd en Veerkrachtige Ouderen de gezondheid van de gehele bevolking in de Achterhoek vergroot kan worden. In 2021 is de populatie-gezondheids-monitor gepubliceerd, als onderdeel van de Achterhoek Monitor. In dit dashboard wordt met een modelmatige benadering van Triple Aim en Positieve Gezondheid inzicht gegeven in de gezondheid van de inwoners van de Achterhoek en in de kwaliteit en kosten van de zorg. Zorg gaat hierbij over de zorg en ondersteuning die wordt gegeven door gemeenten maar ook over de zorg in de zorgverzekeringswet en over de langdurige zorg.

Met verschillende interventies is in 2021 ingezet op preventie: gezonde jeugd, Achterhoek Rookvrij, Eigen regie volwassenen en Vitale Collega. Het project Fit veur altied verhoogt de fitheid en gezondheid van de beroepsbevolking. Welzijn op recept verstevigt de verbinding tussen sociaal domein, welzijn, thuiszorg en huisartsen. De Achterhoek Rookvrij Challange daagt bedrijven en organisaties uit om nog meer plekken rookvrij te maken.
In september is in samenwerking met Achterhoek in Beweging het Achterhoek panel bevraagt op het thema gezondheid en bewegen. De resultaten zijn te vinden op www.achterhoekspreekt.nl

Projecten Gezondste regio

In totaal waren er eind 2021 5 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2021 zijn er 2 nieuwe projecten opgestart via de subsidiekanalen van Regio Achterhoek.

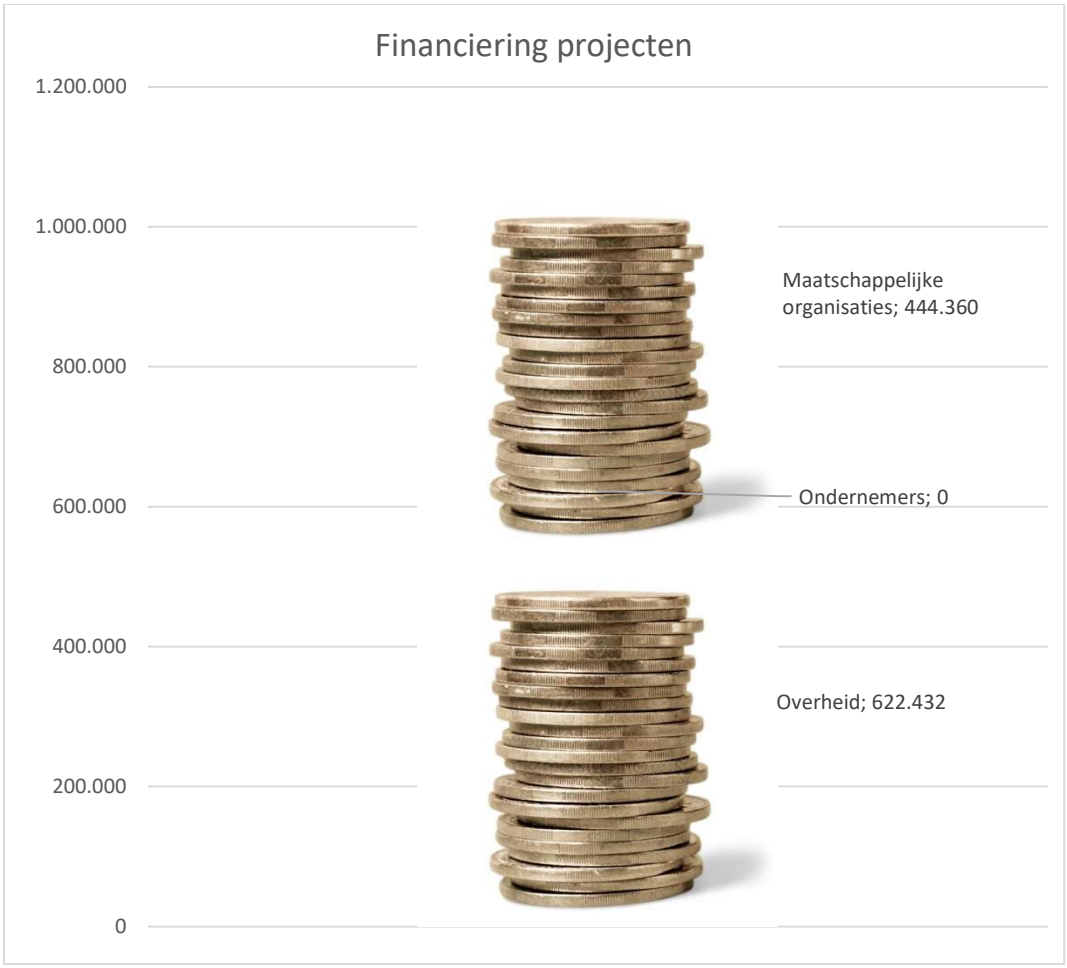
Projectnaam	Korte omschrijving	Looptijd
Achterhoek Gezond Gemeenten	Met het aangaan van de acceleratiefase wil de Achterhoek de beweging maken van minder zorg naar meer gezondheid en preventie. Dit kan alleen als we anders organiseren, financieren en monitoren. Dit wordt vastgelegd in een Kavelplan waarin afspraken worden gemaakt over interventies, financiering en monitoring en governance.	t/m 2022
Fit veur altied	Dit project richt zich op gezondheid en fitheid van de beroepsbevolking binnen de regio Achterhoek. Dit wordt gerealiseerd door het vormen van een regionaal, op beweging en preventie gericht ondersteuningssysteem voor werkgevers én hun werknemers. Dit systeem bestaat nog niet, maar de ingrediënten zijn er al wel.	t/m 2024

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten die al eerder opgestart zijn of in ontwikkeling zijn is te vinden via www.8rhk.nl. Ook zijn de projecten terug te vinden in de doelenmatrix in deel IV van dit boekwerk.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2021 zijn opgestart weergegeven.

Financiering projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	622.432	444.360	0	1.066.792

Programma 4

Bedrijfsvoering en rente

Wat willen we bereiken?

Strategische doelstelling

Wij willen begrotingsevenwicht binnen de bij andere programma's nagestreefde doelstellingen en met een minimale bijdrage van de gemeenten een maximaal resultaat behalen. De kosten en opbrengsten moeten elkaar, gezien de beperkte financiële armslag, zoveel mogelijk in evenwicht houden.

Wat hebben we er voor gedaan?

De volgende werkzaamheden zijn verricht in 2021:

Activiteit	Prestatie-/resultaatafspraak
Incidentele financiering	Realiseren van begrotingsevenwicht.
Algemeen financieel beleid	• Voldoen aan wettelijke kaders (rechtmatigheid); • Continu verbeteren van de beleidscyclus; • Adequate bedrijfsvoering; • Uitvoeren van interne controles conform intern controleplan; • Verantwoording van de uitgaven; • Digitaliseren financiële administratie.
Treasury	Beheren van de financiële middelen.

Algemeen financieel beleid

In dit kader vraagt het voldoen aan wettelijke kaders en de daarop betrekking hebbende verordeningen continu de aandacht. In 2021 zijn de financiële – en controleverordening geactualiseerd. Vanaf het boekjaar 2022 wordt een rechtmatigheidsverantwoording van het bestuur opgenomen in de jaarrekening. In eerste instantie was dit voorzien voor 2021, maar de wetswijziging is één jaar uitgesteld. In het kader van deze aanstaande verandering is met een intern controleplan opgesteld waarin is aangegeven hoe de interne controle wordt vormgegeven. Ook al is de wetswijziging een jaar uitgesteld voor wat betreft de verklaring; we hebben wel de interne controlewerkzaamheden volgens het controleplan uitgevoerd. Bij de controle zijn geen noemenswaardige afwijkingen van de regelgeving geconstateerd. Voor een nadere toelichting op de interne controle onderwerpen wordt verwezen naar de paragraaf rechtmatigheid. Ook zal steeds controle op de naleving en relevantie van geldende regelgeving dienen plaats te vinden. Tevens hebben in 2021 werkzaamheden plaatsgevonden voor het verkrijgen en verantwoorden van subsidies voor diverse projecten (Spreek je Buurtaal, Leader, gebiedsopgave Provincie en Regio Deal). Tot slot zijn we in 2021 gestart met een nieuw financieel systeem waarmee de financiële administratie volledig digitaal wordt uitgevoerd.

Treasury

Begin 2020 is de afrekening van de overdracht van de stortplaatsen 't Wald en Bellegoor ontvangen van de Provincie Gelderland. De stortplaatsen zijn hiermee definitief afgewikkeld. In 2021 heeft nog een afrekening voor verontreinigingsheffing plaatsgevonden. Dit bedrag € 20.000 is vrijgevallen in het jaarresultaat.
Op het gebied van Treasury zijn in 2021 met name de Regio Deal middelen van belang. Er is € 20 mln. in beheer bij Regio Achterhoek ten behoeve van de financiering van projecten.

Wat heeft het gekost?

Programma 4: Bedrijfsvoering en rente	R 2020	B 2021 primair	B 2021 gewijzigd	R 2021
Lasten (A)	588.000	485.000	455.000	447.000
Baten derden (B)	419.000	424.000	409.000	407.000
Sub-totaal (B-A)	-169.000	-61.000	-46.000	-40.000
Bijdrage gemeenten en Provincie (C)	-28.000	-	-	-4.000
Saldo van baten en lasten (B+A+C)	-197.000	-61.000	-46.000	-44.000
Onttrekkingen reserves	197.000	61.000	61.000	59.000
Toevoegingen reserves	-	-	-15.000	-15.000
Gerealiseerd resultaat (C+B+A)	0	0	0	0

Programma 4: Inwonerbijdrage	R 2020	B 2021 primair	B 2021 gewijzigd	R 2021
Totaal inwonerbijdrage	-0,11	-	-	-0,01

Toelichting

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 44.000 onttrekking) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
onttrekking reserve onderhoud huisvesting	-5.000	-1.000
onttrekking reserve doorontwikkeling	-56.000	-58.000
toevoeging algemene reserve	15.000	15.000
Per saldo onttrekking reserves programma 4	-46.000	-44.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten (€ 4.000) wordt met name veroorzaakt door een voordeel op de kantoorkosten (koffie/thee en telefonie). Er is sprake van een nadeel op de kosten van systeembeheer en softwarepakketten, dit wordt opgevangen door lagere kosten voor printers. Voor een nadere onderbouwing van de baten en lasten wordt verwezen naar programma 1.

DEEL II

Paragrafen

1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen van de Regio is het vermogen om (incidentele) financiële tegenvallers te kunnen opvangen om taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om niet begrote kosten te dekken) en de risico's (waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten). Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de Regio.

1.1 Beleid

In de nota "reserves en voorzieningen" van december 2019 zijn kaders gegeven hoe met het vermogen van de Regio kan en mag worden omgegaan. Door het algemeen bestuur is bepaald dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt bepaald op basis van een weerstandsratio van 1,4 * de benodigde weerstandscapaciteit (AB 17 december 2021), ofwel op basis van de primaire begroting 2021 € 304.000. Een surplus wordt uitbetaald als de weerstandsratio boven de 1,4 uitkomt. Dit wordt jaarlijks bepaald bij het vaststellen van de begroting en wordt bepaald op basis van het laatste jaar van het meerjarenbeeld rekening houdend met de effecten van inmiddels genomen bestuursbesluiten met financiële gevolgen voor volgende jaren.

1.2 Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve vermeerderd met stille reserves en met onvoorziene posten.

	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Afwijking (R-B)
Per 31 december				
Vrij besteedbaar deel algemene reserve	240.000	255.000	255.000	-
Onvoorzien	8.000	28.000	27.000	-1.000
Weerstandscapaciteit 31-12-2021	248.000	283.000	282.000	-1.000

In 2021 is bij de vaststelling van de begroting 2022 besloten om het voordeel van de hypotheekrente in 2021 (€ 15.000) toe te voegen aan het weerstandsvermogen voor het verbeteren van de weerstandsratio.

De omvang van de algemene reserve bedraagt eind 2021 € 255.000 en ligt daarmee op het begrote niveau en ruim onder het geformuleerde plafond van € 304.000. Op basis van de rentenotitie BBV mag geen rente worden toegevoegd aan de algemene reserve als er geen externe leningen zijn aangetrokken. Dit is bij de Regio het geval en daarom is de rentetoevoeging nihil.

1.3 Risico's

Door middel van sessies met de medewerkers zijn de risico's bij de Regio in kaart gebracht. Er is een inschatting gemaakt van de kans dat de gebeurtenis daadwerkelijk plaatsvindt en de (financiële) impact daarvan. De 5 meest belangrijke risico's staan hieronder benoemd.

Risico	Kans	Impact (€) per jaar	Beheersmaatregelen
Inzetten van incidenteel beschikbare middelen voor projecten (bijv. krimpgelden); risico's zijn geen politieke keuzes durven maken, tegenstrijdige belangen en het vinden van cofinanciering.	Hoog	Reputatieschade Geen impact in € voor Regio Achterhoek.	Structuur met Achterhoek Raad, Board en thematafels met 3-O samenwerking.
Als gevolg van een slechtere financiële situatie bij gemeenten bestaat de kans dat Regio Achterhoek een bezuinigings-taakstelling opgelegd krijgt.	Laag	Financiële impact bij een taakstelling van 10% is € 200.000 per jaar.	Bij een bezuinigings-taakstelling zullen structureel maatregelen in gang gezet moeten worden met kans op gevolgen voor wachtgelden.
De gevolgen van de CAO onderhandelingen en premiestijgingen leiden tot hogere personeelskosten dan de door gemeenten gehanteerde systematiek voor gemeenschappelijke regelingen.	Hoog	Financiële impact bij 1% afwijking in de uitgangspunten is € 18.000 per jaar (gebaseerd op primaire begroting).	In 2021 hebben gemeenten ingestemd met een gewijzigde systematiek voor indexering van loon- en prijsstijgingen.
Bij eigen projecten; projecten zijn niet op tijd af of gemaakte kosten voldoen niet aan subsidievoorwaarden door bijvoorbeeld inkoopeisen of verantwoordingseisen.	Middel	Reputatieschade en evt. financiële schade. Bij afkeuring 2% van de projectkosten is het € 30.000 (gebaseerd op werkelijke kosten projecten).	Subsidievoorwaarden vooraf duidelijk in beeld hebben. Strenge interne controle op van de stukken conform eisen subsidievoorwaarden.
Risico's rondom personeel; langdurige ziekte of ontslag werknemer.	Laag	Eén zieke of boventallige medewerker kost gemiddeld € 90.000 per jaar	Continue aandacht hiervoor vanuit personeelsbeleid.

In het verslagjaar hebben geen van bovenstaande financiële risico's zich voorgedaan.

1. De loonontwikkelingen voor 2021 konden binnen de bestaande budgetten worden opgevangen.
2. Er was sprake van één langdurig zieke, maar dit kon binnen de bestaande budgetten opgevangen worden.
3. Wat betreft projectsubsidies hebben zich geen tekorten voorgedaan in 2021.

Overige risico's

Hypotheekverstrekking aan personeelsleden

De mogelijkheid van hypotheekverstrekking is wettelijk verboden sinds 2009. De hypotheken voor personeelsleden van uitgetreden organisatieonderdelen zijn bevroren. In 2021 zijn geen extra aflossingen gedaan. Eind 2021 bedraagt de hypotheekverstrekking nog € 624.000. De restschuld per 31 december 2021 van de hypotheken afgezet tegen de taxatiewaarde van de woningen bij aankoop bedraagt 39,8%. Hierbij laten we de waardestijgingen van de woningen vanaf het moment van aankoop tot nu buiten beschouwing. Deze restschuld is aanzienlijk lager dan een eventuele executiewaarde bij gedwongen verkoop (uitgaande van een executieopbrengst van 75%).

Schadeclaim Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in 's-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen worden gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein. In 2021 zijn er geen nieuwe ontwikkelingen geweest.

Beheer stortplaatsen

In 2018 was de sluitingsverklaring voor de Langenberg afgegeven en in november 2019 zijn de stortplaatsen Bellegoor en Wald definitief overgedragen aan de Provincie en is het doelvermogen definitief afgewikkeld. In 2021 heeft nog een afrekening voor verontreinigingsheffing plaatsgevonden. Eind 2021 is er geen financieel risico meer voor de Achterhoekse gemeenten.

1.4 Financiële kengetallen

In de BBV voorgeschreven dat in deze paragraaf de verplichte financiële kengetallen opgenomen moet worden voorzien van een toelichting.

Kengetallen:	Rekening 2020	Begroting 2021 primair	Begroting 2021 bijgesteld	Rekening 2021
netto schuldquote	-102%	-165%	-135%	-105%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-123%	-207%	-157%	-125%
Solvabiliteitsratio	22%	26%	22%	25%
structurele exploitatieruimte	1%	0%	0%	1%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende geleden weergegeven. Een negatieve schuldquote geeft aan dat er sprake is van een overschot aan middelen, dit is bij de Regio het geval. Het overschot ligt iets lager dan de bijgestelde begroting aangezien we in 2021 wederom een decentralisatie uitkering gemeentefonds hebben ontvangen. Hiermee is met het opstellen van de begroting geen rekening gehouden. De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de Regio in staat is aan haar financiële verplichting te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe gezonder het bedrijf. De Regio zal nooit meer eigen vermogen opbouwen, bedragen boven het weerstandsniveau worden uitgekeerd aan de gemeenten.

De solvabiliteitsratio is naar verwachting weer toegenomen. Op de vooruit ontvangen rijksfinanciering (door derden beklemde middelen) voor projecten is het afgelopen jaar meer uitgegeven aan projecten dan er nieuwe middelen zijn binnen gekomen. Het eigen vermogen is toegenomen door de ontvangen decentralisatieuitkering (krimpmiddelen) die is toegevoegd aan het investeringsfonds.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Dit kengetal geeft aan dat er binnen de begroting van de Regio nagenoeg geen structurele vrije ruimte aanwezig is.

1.5 Conclusie weerstandsvermogen

De werkelijke weerstandscapaciteit per 31 december 2021 (€ 282.000) ligt onder het niveau van de begrote weerstandscapaciteit per 31 december 2021 (€ 283.000). Het blijft ook onder het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen (o.b.v. begroting 2021 € 304.000). De Regio heeft geen risicodossiers die niet onder de normale bedrijfsrisico's vallen waarvoor de weerstandscapaciteit aanwezig is.

2 Paragraaf financiering

In deze paragraaf (ook wel treasuryparagraaf) geven we inzicht in het financieringsbeleid van de Regio. Achtereenvolgens komen aan de orde treasurybeheer en financiering.

De beleidskaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie voor de Regio zijn vastgelegd in:

- Financiële verordening Regio Achterhoek (2021)
- Treasurystatuut Regio Achterhoek (2011)
- Nota reserves en voorzieningen Regio Achterhoek (2019)

2.1 Treasurybeheer

Het treasurybeheer is (beleids)uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige financieringsstatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Tot treasuryrisico's behoren renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Deze risico's vloeien voort uit de transacties binnen de treasuryfunctie. De wet fido en het hierop gebaseerde treasurystatuut geven de speelruimte waarbinnen de treasuryactiviteiten moeten plaatsvinden. Leningen of garanties mogen alleen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Met de komst van het Schatkistbankieren is het uitzetten van overtollige middelen bij financiële instellingen niet meer mogelijk.

2.1.1 Renterisico

Het renterisicobeheer heeft als doelstelling het beperken van de invloed van mogelijke rentewijzigingen op de financiële positie van de organisatie. De wet Fido geeft twee concrete richtlijnen (de renterisiconorm en de kasgeldlimiet) voor het beheersen van renterisico's.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het renterisico bij herfinanciering. Om dit risico te beperken mag de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherziening niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen (rente-risiconorm). De Regio heeft geen geldleningen. Derhalve is er geen renterisico.

Kasgeldlimiet

Om de rentegevoeligheid te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt een maximum aan de omvang van de netto vlottende schuld (kort geld). De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken.

De kasgeldlimiet voor de Regio Achterhoek bedraagt voor 2021 € 252.000 (8,2% * € 3.078.000 op basis van primaire begroting). De Regio heeft gemiddeld een overschot aan middelen (vlottende middelen > vlottende schuld) en blijft daarmee binnen de limiet.

Renteschema

	Begroting 2021	Werkelijk 2021
Externe rentelasten over korte en lange financiering	17.000	5
Externe rentebaten	-17.000	20.000
Saldo rentelasten en rentebaten	0	- 15.000
Rentelasten projecten (-/-)	0	0
Rentebaten projecten (+)	0	0
	0	0
Rente over eigen vermogen	0	0
Rente over voorzieningen	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	0	0
Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0	0
Renteresultaat op taakveld Treasury	0	15.000

Het renteresultaat is toegevoegd aan de algemene reserve conform besluit AB 7 juli 2021. De ratio weerstandsvermogen was bij de begroting matig en daarom is in de begroting is het voorstel opgenomen om in 2021 het voordeel van de hypotheekrente van € 15.000 toe te voegen aan het weerstandsvermogen.

2.1.2 Krediet- en liquiditeitenrisico's

Vanaf 10 december 2013 is het Schatkistbankieren ingevoerd en worden alle overtollige middelen aangehouden in de schatkist. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan.

2.3 Financiering

De aanwezig activa worden eerst met eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves) en vervolgens met vreemd vermogen (voorzieningen en langlopende schulden) gefinancierd.

In navolgende tabel wordt het jaarlijkse financieringstekort c.q. -overschot op de bestaande vaste activa en passiva geschetst.

Stand 1/1 (x € 1.000)	31-12-2021 begroot primair	31-12-2021 begroot bijgesteld	31-12-2021 werkelijk
Investeringen (bestaand)	0	0	0
Ambtenarenhypotheken	930	616	616
Lening project LEADER Achterhoek	300	300	740
Vervangingsinvesteringen (MJR)	0	0	0
Nieuw beleid	0	0	0
Activa (A)	1.230	916	1.356
Reserves	6.025	6.401	6.726
Voorzieningen	53	37	38
Geldleningen	0	0	0
Passiva (B)	6.078	6.438	6.764
Financieringstekort (A-B)	-	-	-
Financieringsoverschot (B-A)	4.848	5.522	5.408

Uit de liquiditeitsstaat blijkt dat eind 2021 de activa grotendeels uit ambtenarenhypotheken en leningen voor het project Leader bestaat. Vanaf januari 2009 zijn geen nieuwe ambtenarenhypotheken meer mogelijk, de bestaande hypotheken lopen wel door tot het einde van de contractduur. De substantiële middelen in de reserves omvatten voornamelijk het investeringsfonds. Deze middelen zullen met name worden gebruikt als cofinanciering voor projecten uit de Regio Deal en voor cofinanciering van nieuw te genereren gelden.

De maximale omvang van de aan te trekken geldleningen is bepaald op € 6 miljoen, wat gebaseerd is op het totaal van uitstaande hypotheken op dat moment, tegen een rentepercentage van maximaal 4% (bestuursbesluit van 11 november 2002). De aantrekking van geldleningen is gerelateerd aan de uitstaande personeelshypotheken, omdat de personeelshypotheken niet direct contant kunnen worden gemaakt. De financiering geschiedt namelijk nu nog door middel van interne financiering. Als zicht is op de inzet van de middelen van het investeringsfonds ontstaat een maximale financieringsbehoefte van € 600.000. Op dit moment zijn geen geldleningen afgesloten.

2.4 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat de Regio bij ongewijzigde voortzetting van het (financierings-) beleid geen risico loopt. Door de vele aflossingen op de hypotheken de afgelopen jaren, wordt het te financieren bedrag steeds lager (eind 2021 maximaal € 600.000).

3 Paragraaf bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Hierbij staat het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer voor op. De organisatie is voortdurend in verandering door de dynamiek in het openbaar bestuur en de ontwikkelingen in de samenleving. Verandering zal de constante factor zijn voor de organisatie. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. Het Algemeen Bestuur heeft een hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

3.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Planning & control en administratie

Naast de reguliere werkzaamheden uit de planning en controlcyclus (begroting, jaarrekening en rapportages) en het voeren van de financiële administratie zijn werkzaamheden verricht voor de Regio Deal, de Gebiedsopgaven met de Provincie en voor diverse projecten (o.a. Leader en afronden Interreg Spreek je Buurtaal). In 2021 is gestart met een nieuw financieel pakket dat volledig digitaal werkt. Ook zijn in 2021 een intern controleplan en uitvoeringsplan opgesteld en zijn tevens de financiële en controleverordeningen geactualiseerd. Er zijn interne controles uitgevoerd. En tenslotte is ook gestart met het actualiseren van de procesbeschrijvingen.

Personeelszaken en automatisering

Voor de salarisadministratie en het personeelsbeleid is voor 2021 een contract afgesloten met de Gemeente Doetinchem. Voor de automatisering is voor 2021 eveneens een contract afgesloten met de gemeente Doetinchem voor het gebruik van netwerkfaciliteiten, ondersteuning en voor de basishardware (computer inclusief toebehoren). De kosten voor speciale software (financieel pakket, tijdschrijven, vergadersoftware en archiefsoftware) kwamen voor rekening van de Regio.

Secretariaat

Het secretariaat verzorgde in het verslagjaar de correspondentie en agendabeheer voor het bestuur secretaris en de programmaonderdelen.

Archief

De archiefwerkzaamheden bestonden voor het verslagjaar uit het bewaren, ontsluiten en beschikbaar stellen van archiefstukken.

3.2 Wat heeft het gekost?

Volgens de richtlijnen in de financiële verordening worden onderstaande kosten in de paragraaf opgenomen.

	Begroting (incl. wijzigingen)	Werkelijk
Inhuur derden	122.000	133.000
Huisvestingskosten	56.000	52.000
Automatiseringskosten	47.000	52.000
Budgetten voor bestuur (incl. bijeenkomsten colleges en raden)	15.000	5.000
Accountantskosten	13.000	11.000

Voor de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten wordt verwezen naar het formatieplan in deel IV van de jaarstukken.

4 Paragraaf rechtmatigheid

Op grond van het Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten (BAPG) heeft de Regio te maken met een rechtmatigheidsoordeel van de accountant. Nadere regels zijn uitgewerkt in het BAPG, de Kadernota Rechtmatigheid en adviezen van het Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten en de Richtlijnen voor de Accountantscontrole van NIVRA.

Onder "rechtmatigheid" wordt verstaan de definitie volgens het BAPG dat de in de jaarrekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dat wil zeggen "in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder eigen verordeningen".

De accountant controleert of financiële beheershandelingen uitgevoerd zijn volgens de regels en of dit in de administratie traceerbaar is (baten, lasten en balansmutaties) en hij toetst het systeem van risico-afweging voor wat betreft handelingen en beslissingen van niet-financiële aard. De toetsing vindt zowel plaats aan de hand van relevante wetgeving als regels gesteld door het algemeen bestuur (interne verordeningen). De voorwaarden die door de accountant getoetst dienen te worden, legt het algemeen bestuur vast in een controleprotocol.

Regio Achterhoek gaat vanaf het boekjaar 2022 een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. In eerste instantie was dit voorzien voor 2021, maar de wetswijziging is één jaar uitgesteld. In het kader van deze aanstaande verandering is met een intern controleplan aangegeven hoe de interne controle wordt vormgegeven.

4.1 Uitwerking controleprotocol

In het controleprotocol (besluit AB 7 juli 2021) zijn de voorwaarden opgenomen, waarop de accountant zijn controle baseert. Hierin liggen de volgende relevante voorwaarden vast:

- Het normenkader. Hierin liggen vast de relevante regelgeving van hogere overheden en van de Regio zelf. Van belang zijn alleen de bepalingen die financiële beheershandelingen bevatten;
- Dit zogenoemde normenkader is uitgewerkt in een toetsingskader (AB 26 november 2008). In het toetsingskader wordt aangegeven aan welke bepalingen uit de regelgeving in het normenkader al dan niet financiële consequenties worden verbonden (recht, hoogte en duur);
- Op basis van de begroting 2021 van de Regio Achterhoek bedraagt de goedkeuringstolerantie in de jaarrekening 1% van de lasten voor fouten (€ 30.780 o.b.v. primaire begroting) en 3% van de lasten voor onzekerheden (€ 92.340 o.b.v. primaire begroting);
- Voor de rapporteringtolerantie wordt als maatstaf gehanteerd dat de accountant elke fout of onzekerheid boven € 5.000 rapporteert.
- In het jaar 2021 vond het overleg plaats tussen de accountant, de portefeuillehouder financiën, de secretaris en een financieel adviseur.
- Er zijn voor het jaar 2021 geen punten vastgesteld, waaraan de accountant bij de controle specifiek aandacht moest besteden.

4.2 Interne controle

Voor 2021 zijn de interne controlewerkzaamheden uitgevoerd volgens het controleplan zoals vastgesteld door het AB op 10 maart 2021. In het controleplan zijn 6 significante processen benoemd waarvoor de geplande werkzaamheden per proces vastliggen in een uitvoeringsplan. Alle genoemde controles zijn uitgevoerd. Naar aanleiding van de controle is een workflow aangepast waarmee de controle van een nieuwe crediteur of wijziging van het banknummer door een 2^{e} medewerker (twee-ogen-principe) zichtbaar vastligt.

Uit de controles zijn geen onvolkomenheden gekomen.

4.3 Rapportering

De controle van de rechtmatige totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties leidt algemeen gesproken tot drie extra toetsingscriteria ten opzichte van de controle voor het getrouwe beeld, namelijk het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium. Deze criteria worden in deze paragraaf nader uitgewerkt.

4.3.1 Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium richt zich primair op de baten en lasten. Mutaties in de balanssfeer vallen onder het bevoegdheidcriterium. Met betrekking tot de jaarrekening 2021 zijn de volgende over- en onderschrijdingen in de uitgaven op programmaniveau te constateren:

	Uitgaven begroting	Uitgaven werkelijk	Verschil uitgaven
Smart Governance	4.395.000	4.168.000	-227.000
Bedrijfsvoering en rente	455.000	447.000	-8.000
Totaal	4.850.000	4.615.000	-235.000

Er is in het boekjaar geen sprake van overschrijdingen op programmaniveau.

4.3.2 Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium richt zich op overdrachten aan of van natuurlijke personen en aan rechtspersonen. In geval van de Regio zijn dat alleen subsidies. Daarbij staat de vraag centraal of voldaan is aan de voorwaarden, die zijn gesteld in de subsidieverordening van de Regio, specifieke bestuursbesluiten of de Algemene Wet Bestuursrecht. De Regio verstrekte in 2021 subsidies voortkomend uit de afspraken in de Gebiedsopgave en de Regio Deal. De ontvangen subsidies betreffen voornamelijk bijdragen van hogere overheden voor projecten. Hiervoor worden afzonderlijke accountantsverklaringen opgesteld.

4.3.3 M&O-criterium

Het M&O-criterium behelst dat de rechtmatigheid niet alleen betrekking heeft op het voldoen aan de voorwaarden, maar ook op de juistheid en volledigheid van de gegevens die een belanghebbende verstrekt. Dit criterium is binnen de Regio niet uitgewerkt in een M&O-beleid. Gegevensverstrekking door derden is niet tot nauwelijks van toepassing bij de Regio.

4.3.4 Bevoegdheidscriterium

Het bevoegdheidscriterium heeft vooral betrekking op de financieringsmutaties en vermogensmutaties ofwel balansmutaties. Bepalend voor de bevoegdheidsvraag is de Wet Gemeenschappelijke Regeling en daarmee samenhangende Regioverordeningen. Uit het samenstel hiervan blijkt de bevoegdheidstoedeling aan het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Op 22 oktober 2008 is de Regeling Mandaat en de Instructie secretaris door het algemeen bestuur vastgesteld. Ten behoeve van de beoordeling van de bevoegdheidstoedeling is door het dagelijks bestuur een Regeling Budgetbeheer vastgesteld voor de bevoegdheden aan medewerkers op 28 oktober 2009. Hiermee is ten behoeve van de uitvoering van de diverse verordeningen het bevoegdheidsvraagstuk ingevuld.

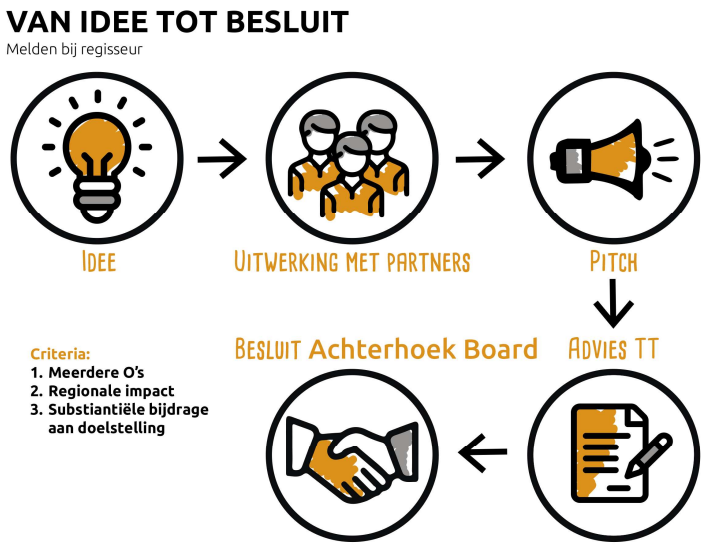
4.4 Conclusie

Voor wat betreft het begrotingscriterium zijn er geen posten te noemen, waarvan het algemeen bestuur niet op de hoogte is geweest. Voor misbruik en oneigenlijk gebruik is binnen de Regio geen beleid opgesteld (M&O-criterium). In 2021 is een interne controle uitgevoerd op basis van een opgesteld controleplan. Er is in het boekjaar geen sprake van overschrijdingen op programmaniveau.

5 Paragraaf subsidies

5.1 Subsidiemogelijkheden voor projecten

Voor projecten die in de Achterhoek worden uitgevoerd bestaan er verschillende subsidiestromen bij verschillende organisaties. In deze paragraaf wordt ter informatie aangegeven welke mogelijkheden er zoal zijn gebruikt voor subsidies in 2021.

Verloop projectvoorstel

Op het moment dat een projectidee ontstaat wordt dat via een thematafel begeleid tot een volwaardig projectvoorstel met een financieringsvoorstel. Hierin is opgenomen welke bijdragen de partners (3 O's) voor hun rekening nemen en voor welk deel een subsidiebijdrage wordt gevraagd. De thematafel leidt het projectvoorstel door naar de Board, het bestuur en de Provincie. Bij positieve besluitvorming van alle partijen wordt de subsidie toegekend.

Voor de cofinanciering van de overheid zijn er verschillende fondsen/subsidies. De projecten A2030 worden uitgevoerd in wisselende samenstelling met wisselende projectrekkers die de kosten via hun eigen begroting/jaarrekening verantwoorden. Dus niet alle uitgaven zijn via de begroting/jaarrekening van Regio Achterhoek gelopen. Projecten worden gemonitord op hun bijdrage aan de gewenste doelen en op de bijdragen door de 3 O's.

In deze paragraaf worden de verschillende subsidiestromen nader toegelicht. De projecten zelf worden benoemd in de programma's Smart Economy en Smart Living per thema.

5.2 Gebiedsopgave Provincie Gelderland

In 2021 heeft de provincie, op basis van de door Regio Achterhoek vastgestelde Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030, de resterende middelen vanuit de Gebiedsagenda Achterhoek (ruim € 7 mln.) in één keer aan de Achterhoek beschikt.

De middelen van de provincie worden voor een groot deel ingezet als cofinanciering van Regio Deal projecten. Maar de provincie draagt ook bij aan onze Smart Governance en andere projecten die passen binnen de Visie 2030.

In 2021 is vanuit de provincie € 3.336.660 toegekend aan projecten die in dat jaar zijn gestart. De projecten staan in de hoofstukken Smart Economy en Smart Living bij de thematafels.

5.3 Investeringsfonds

Het investeringsfonds is gevuld met beschikbare incidentele middelen. Van het investeringsfonds wordt jaarlijks een klein deel ingezet als werkbudget voor de Board en de thematafels. Daarnaast is € 100.000 beschikbaar als jaarlijks budget voor initiatieven vanuit de maatschappij en bijeenkomsten. De overige middelen worden ingezet (als cofinanciering) voor projecten.

Hieronder staan de ontwikkelingen m.b.t. het investeringsfonds 2021 weergegeven.

Ontwikkeling investeringsfonds 2021:	2021
Stand 1 januari	5.557.000
bij: decentralisatie uitkering bevolkingsdaling (2021)	1.012.000
bij: toevoeging € 1 p.i. (provincie en Regio)	270.000
af: inzet projecten	-333.000
af: kosten werkbudgetten Board, thematafels en initiatieven	-249.000
Stand 31 december	6.257.000

Vanuit het investeringsfonds is in 2021 € 91.512 toegekend aan projecten die in dat jaar zijn gestart. De projecten staan in de hoofdstukken Smart Economy en Smart Living bij de thematafels. Dit is exclusief de bijdrage aan eigen projecten waarvoor in 2021 een onttrekking aan de reserve plaatsvindt.

<u>Voorbereiding op investeringen voor de langere termijn</u>

Op dit moment zijn we bezig met de herijking van de Visie 2030. Na een aantal jaren intensieve samenwerking en met alle data uit de Achterhoek Monitor blijken een aantal doelstellingen aanpassingen te behoeven. Ook is de wereld sterk veranderd ten opzichte van 2018, toen de vorige Visie 2030 is geschreven. Bij de herijking van de Visie werken we ook aan een financiële doorvertaling van de ambities uit de Visie. Met deze financiële vertaling kunnen we in gesprek met Rijk en provincie, met Brussel en met investeerders zoals Oost NL. We gaan zo op zoek naar nieuwe financiële middelen om de doelen uit onze Visie te realiseren, bijvoorbeeld door het afsluiten van een nieuwe Regio Deal en door afspraken te maken over de middelen vanuit het Nationaal Programma Landelijk Gebied.

Vanuit 8RHK verlenen wij subsidies aan projecten die bijdragen aan het realiseren van de Visie2030. In 2022 zijn er nog middelen beschikbaar vanuit de Regio Deal. Tot en met uiterlijk 2025 zijn er nog provinciale gebiedsopgave middelen beschikbaar. Daarnaast wordt het investeringsfonds ingezet voor (co)financiering van projecten. Zoals benoemd zal de regio zich inzetten om nieuwe Rijks en Provinciale middelen binnen te halen. Het hebben van voldoende cofinanciering is daarbij noodzakelijk, het huidige Investeringsfonds zal hierbij van grote waarde zijn.

5.4 Regio Deal

De Regio Deal is een Rijksbijdrage van € 20 mln. Het is een decentralisatie-uitkering. De looptijd van de Regio Deal is 2019-2022. Samen met Rijk en provincie is het startdocument Regio Deal opgesteld waarin de brede opgave voor de Achterhoek is uitgewerkt naar de doelen en activiteiten voor de Triple Smart bouwstenen: Smart Economy, Smart Living en Smart Governance. De middelen uit de Regio Deal worden besteed aan concrete projecten die passen binnen de programmalijnen in de Regio Deal Achterhoek. In 2021 is € 2.109.651 toegekend aan projecten die in dat jaar zijn gestart. De projecten staan in de hoofdstukken Smart Economy en Smart Living bij de thematafels.

5.5 Interreg

Met INTERREG worden samenwerkingsprojecten langs de Europese grenzen financieel ondersteund. Voor de Nederlands-Duitse grensregio stond in de periode 2014-2020 een bedrag van ca. 440 miljoen euro ter beschikking. De doelstellingen die met deze middelen moesten worden bereikt staan beschreven in het samenwerkingsprogramma "INTERREG Deutschland-Nederland". De belangrijkste doelstellingen van het programma was de verhoging van de innovatiekracht van de grensregio en het verminderen van de barrièrewerking van de grens.

Aanvragen kunnen bij Interreg worden ingediend door publieke of private rechtspersonen (organisaties of bedrijven). Uitsluitend projecten waarbij Nederlandse en Duitse partners met elkaar samenwerken werden gesubsidieerd. De financiering van projecten bestond altijd uit een eigen bijdrage van de partners, EU-subsidiemiddelen en vaak ook uit nationale en regionale subsidiemiddelen (bijvoorbeeld van ministeries of provincies). De aanvragen werden beoordeeld door Interreg en bij een positief besluit werd een beschikking afgegeven door Interreg.
Regio Achterhoek nam tot begin 2021 deel aan twee INTERREG projecten: Spreek je buurtaal (als leadpartner) en MINT (als partner). Beide projecten zijn in 2021 afgewikkeld.

5.6 LEADER (pop-gelden)

LEADER Achterhoek is bestemd voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, buitengebied Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. De Achterhoek heeft voor de jaren 2015-2022 de LEADER-status gekregen. Regio Achterhoek is eindverantwoordelijk voor de besteding van de LEADER-gelden. Hiervoor is een LEADER-coördinator aangesteld. Totaal is er een budget beschikbaar van € 6,2 mln. voor projecten. Om voor subsidie in aanmerking te komen is een eigen bijdrage van 50% nodig. De aanvragen worden beoordeeld door de LAG en de provincie. Bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door de provincie.

Financiering projecten LEADER

Hieronder staat de totaalfinanciering van LEADER projecten die in 2021 toegekend zijn. Het betreft 19 projecten.

	LEADER (pop-gelden)	Gemeenten	Cofinanciering	Totaal
Totaalfinanciering	844.095	844.095	3.896.723	5.584.913

5.7 Volkshuisvestingsfonds

Het volkshuisvestingsfonds is Rijksbijdrage van € 5,1 mln. Het betreft een specifieke uitkering. De looptijd is 8 juli 2021 tot en met 31 december 2031. Deze uitkering is toegekend voor de herstructurering van woningen en leefomgeving in de Achterhoek in de gemeenten Berkelland, Bronckhorst en Doetinchem. Met deze middelen wordt de financiële slagkracht van gemeenten versterkt waardoor ze met een gezamenlijke aanpak de negatieve spiraal in kwetsbare gebieden kunnen doorbreken. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het verbeteren van de woonkwaliteit en leefbaarheid in een duurzame en veilige woonomgeving middels fysieke ingrepen. Het gehele bedrag is in 2021 doorbeschikt aan de drie genoemde gemeenten.

Deel III

Jaarrekening

BALANS PER 31 DECEMBER 2021

(bedragen x € 1.000,--) ACTIVA		Ultimo 2021		Ultimo 2020
Vaste activa				
Materiële vaste activa		-		*3*
- Investeringen met een economisch nut	-		3	
Financiële vaste activa		*1.356*		*1.048*
- Leningen aan:				
- Personeelshypotheken	616		624	
- Projecten Leader Achterhoek	740		424	
Totaal vaste activa		**1.356**		**1.051**
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		*24.192*		*26.194*
- Rekening-courantverhouding met Rijk	24.117		26.133	
- kortlopende deel personeelshypotheken	8		8	
- Overige vorderingen	67		53	
Liquide middelen		*147*		*251*
- Bank- en girosaldi	147		251	
Overlopende activa		1.205		1.334
Totaal vlottende activa		**25.544**		**27.779**
Totaal-generaal		**26.900**		**28.830**

BALANS PER 31 DECEMBER 2021

(bedragen x € 1.000,--) PASSIVA		Ultimo 2021		Ultimo 2020
Vaste passiva				
Eigen vermogen		*6.726*		*6.229*
- Algemene reserve	255		240	
- Bestemming reserves (overige bestemmingsreserves)	6.447		5.806	
- Gerealiseerd resultaat nog te bestemmen	24		183	
Voorzieningen		*38*		*78*
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	38		78	
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	-	-	-	-
Totaal vaste passiva		**6.764**		**6.307**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar		*263*		*787*
- Overige schulden	263		787	
Overlopende passiva		19.873		*21.736*
Totaal vlottende passiva		**20.136**		**22.523**
Totaal-generaal		**26.900**		**28.830**

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen activa

De jaarrekening is opgesteld op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs. De activa met relatief geringe betekenis (aanschafwaarde < € 1.000) worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Afschrijving van de activa (op lineaire en annuïteiten basis) vindt plaats vanaf het moment dat het object voor gebruik beschikbaar is en met inachtneming van de verwachte gebruiks- en nuttigheidsduur. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.
Bij de doorberekeningen van de kapitaallasten over de vermeerderingen gedurende het boekjaar is uitgegaan van het hele jaar.

Van de activa meubilair is de gehanteerde afschrijvingstermijn 3 jaar conform de duur van het huurcontract.

De waardering van de overige activa en passiva geschiedt in het algemeen tegen nominale waarden. Wanneer hiervan wordt afgeweken, is dit in de toelichting bij de desbetreffende post vermeld.

Grondslagen resultaat

De inkomsten en uitgaven zijn verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Verordening financieel beheer

In artikel 212 Gemeentewet worden de uitgangspunten voor het financiële beleid, de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vastgesteld. In artikel 213 Gemeentewet wordt de controle uitgewerkt. De volgende verordeningen zijn van toepassing:

- financiële verordening ex artikel 212 GW: verordening op de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de Regio Achterhoek (*AB 10 maart 2021*);
- controleverordening ex artikel 213 GW: verordening op de controle op het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie (*AB 10 maar 2021*) en
- verordening periodiek onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid ex artikel 213a GW: verordening op het periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het financiële beheer (*AB 28 juni 2004*).

Toelichting op de balans per 31 december 2021

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa		**€**	**0**
Boekwaarde per 1 januari 2021		€	3.000
Bij: Investeringen 2021			0
Af : Afschrijvingen over 2021			-3.000
Af: Desinvesteringen 2021			0
Boekwaarde per 31 december 2021		€	0

Verzekerde waarden
Onder de materiële vaste activa zijn de investeringen verantwoord voor huisvesting en inventaris.
Verzekerde waarde per balansdatum: € 25.000,--

Financiële vaste activa		**€**	**1.356.000**
Verstrekte hypotheken ambtenaren			
Boekwaarde per 1 januari 2021		€	632.000
Af : Aflossingen 2021			-8.000
		€	624.000
Af : kortlopend deel personeelshypotheken (aflossingsdeel 2022)			-8.000
Boekwaarde per 31 december 2021		€	616.000

Met ingang van 1 januari 2009 is de gewijzigde wet Fido in werking getreden en kwam er op die datum van rechtswege een einde aan de Hypotheekregeling van de Regio Achterhoek. Lopende hypotheken blijven gelden. In 2021 zijn er geen extra aflossingen geweest.

Verstrekte lening inzake projecten Leader		
Stand per 1 januari 2021	€	424.000
Bij : verstrekte leningen 2021	€	539.000
Af: afgeloste leningen 2021	€	-223.000
Stand per 31 december 2021	€	740.000

VLOTTENDE ACTIVA

Uiteenzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			**€**	**24.192.000**
Rekening-courantverhouding met het Rijk	*Stand per 01-01-2021*	*Mutaties 2021*		*Stand per 31-12-2021*
BZK Schatkistbankieren	26.133.000	-2.016.000	€	24.117.000
Kortlopend deel personeelshypotheken (aflossingsdeel 2022)			€	8.000
Overige vorderingen Debiteuren			€	67.000
Specifcatie van deze vorderingen naar ouderdom is als volgt:	2020	3.500		
	2021	63.500		
		67.000		

Van de debiteuren is eind februari 2022 een bedrag van € 19.000 nog te ontvangen.

Liquide middelen **€ 147.000**

Bank- en girosaldi	*Stand per 01-01-2021*	*Mutaties 2021*		*Stand per 31-12-2021*
Bank Nederlandse Gemeenten	250.000	-107.000	€	143.000
ABN-AMRO	1.000	3.000	€	4.000
	251.000	-104.000	€	147.000

Overlopende activa **€ 1.205.000**

Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen	€	901.000
Overige vooruitbetaalde kosten	€	300.000
Overige nog te ontvangen inkomsten	€	4.000
	€	1.205.000

Specificatie nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen

	1-1-2021	*Toevoeging*	*Ontvangen*	*31-12-2021*
te ontvangen Provincie	721.000	118.000	-	839.000
te ontvangen Rijk/RVO	274.000	126.000	338.000	62.000
	995.000	244.000	338.000	901.000

PASSIVA

VASTE PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Reserves / Bestemmingsreserves **€ 6.726.000**

Algemene reserve

Saldo per 1 januari 2021	€	240.000
Bij: Toevoeging rente 2021		0
Bij: Overige toevoegingen 2021		15.000
Af: Onttrekkingen 2021		0
Saldo per 31 december 2021	€	255.000

Tot de algemene reserve worden gerekend alle reserves, waar geen bestemming is gegeven (vrij besteedbaar).
De algemene reserve dient vooral voor het opvangen van tegenvallers in het jaarresultaat.
Op 31 december 2021 bedraagt het saldo € 255.000.

Bestemmingsreserve

Saldo per 1 januari 2021		5.806.000
Bij: bestemming resultaat 2020		131.000
Bij: Overige toevoegingen 2021		1.151.000
Af: Onttrekkingen 2021		-641.000
Saldo per 31 december 2021	€	6.447.000

	specificatie: investerings-fonds	*bestemmings-reserve door-ontwikkeling*	*onderhoud-huisvesting*	
Saldo per 1 januari 2021	5.557.000	224.000	25.000	5.806.000
Bij: bestemming resultaat 2020	131.000	0	0	131.000
Bij: Overige toevoegingen 2021	1.151.000	0	0	1.151.000
Af: Onttrekkingen 2021	-582.000	-58.000	-1.000	-641.000
Saldo per 31 december 2021	6.257.000	166.000	24.000	6.447.000

Het investeringsfonds is een bestemmingsreserve die voor een groot deel wordt gevuld met de zogenoemde krimpgelden. Daarnaast wordt een toevoeging gedaan van € 1 per inwoner door provincie en gemeenten.
Een klein deel wordt ingezet voor werkbudgetten voor Board en thematafels in (2021 € 249.000). De overige inzet is bedoeld voor projecten (in 2021 € 333.000).
De reserve doorontwikkeling is in 2017 gevormd voor de dekking van kosten als gevolg van de doorontwikkeling. Deze reserve is bestemd voor de kosten van maatwerkoplossingen voor de komende jaren.
De reserve onderhoud huisvesting is voor onvoorziene incidentele huisvestingskosten de komende jaren in het pand Raadhuisstraat.

Resultaat bestemming huidig jaar

Exploitatieresultaat 2021	€	24.000

Resultaat bestemming voorgaand jaar

Van het exploitatieresultaat 2020 ad. € 183.000 is € 131.000,-toegevoegd aan het investeringsfonds en er is € 52.000,- gebruikt om de knelpunten in de formatie op te lossen.

VOORZIENINGEN

€ 38.000

Voorzieningen geven een schatting van de voorzienbare lasten in verband risico's en verplichtingen, maar waarvan de omvang en/of het tijdstp van optreden min of meer onzeker zijn.
De voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

	Risico wachtgelden		
Saldo per 1 januari 2021	78.000	€	78.000
Bij: Toevoeging rente 2021	0		0
Bij: Overige toevoegingen 2021	0		0
Af: Onttrekkingen 2021	-40.000		-40.000
Saldo per 31 december 2021	38.000	€	38.000

De voorziening risico wachtgelden is gevormd voor de uitkeringen aan twee oud medewerkers.
Een medewerker heeft in november 2021 de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. De bedragen van deze voorziening zijn ultimo 2021 berekend op het maximale risico dat Regio Achterhoek loopt in de toekomstige uitbetalingen.

VLOTTENDE PASSIVA

Overige schulden **€ 263.000**

kortlopende schulden	Crediteuren	263.000

Van de crediteuren is eind februari 2022 een bedrag van € 0 nog te betalen.

OVERLOPENDE PASSIVA

€ 19.873.000

Door derden beklemde middelen	€	19.141.000
Nog te betalen bedragen	€	732.000
	€	19.873.000

Specificatie door derden beklemde middelen

	Stand 01-01-2021	*Toevoeging*	*Vrijval*	*Stand 31-12-2021*
Subsidie uitvoeringsagenda fase 1	75.000	0	20.000	55.000
Subsidie uitvoeringsagenda fase 2	2.808.000	581.000	1.678.000	1.711.000
Subsidie uitvoeringsagenda fase 3	0	2.160.000	276.000	1.884.000
Decentralisatie uitkering Regiodeal	15.887.000	0	3.194.000	12.693.000
Decentralisatie uitkering RES	502.000	0	487.000	15.000
Volkshuisvestingsfonds	0	5.135.000	4.508.000	627.000
Cofinanciering div. kleine projecten	759.000	125.000	286.000	598.000
Cofinanciering Leader Achterhoek	1.088.000	923.000	453.000	1.558.000
	21.119.000	8.924.000	10.902.000	19.141.000

specificatie nog te betalen kosten:

uitgaven grensoverschrijdende activiteiten	15.000
uitgaven inhuur derden	41.000
accountantskosten	9.000
uitgaven thematafels	81.000
achterhoek rookvrij	20.000
st. asbesttrein, subsidie fase 1b	78.000
GROS	53.000
Naoberkrediet	120.000
CAO eenmalige uitkering	34.000
Thuiswerken	20.000
Achterhoek gezond	16.000
Techniekpact	100.000
Move2social	2.000
belastingdienst loonheffing dec 2021	136.000
belastingdienst btw kw 4/2021	1.000
premie reparatie uitkering 3e ww jaar	2.000
overig	4.000
	732.000

Niet uit balans blijkende verplichtingen

Automatisering

De Regio Achterhoek heeft geen eigen netwerk/systeembeheerders in dienst. Om de continuïteit en ondersteuning op het terrein van de automatisering te waarborgen is er voor het ICT-beheer een overeenkomst gesloten met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van drie maanden.

Personeelsinformatiesysteem

Met het oog op kostenreductie en continuïteit is voor de salarisadministratie en personeelszaken samenwerking gezocht met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van zes maanden.

Huurovereenkomsten

De volgende huurovereenkomsten zijn gesloten met derden:

Plaats	Huurtermijn	Einddatum	Huur per jaar	Locatie/straat
Doetinchem	3 jaren	31-3-2022	€ 20.000	Raadhuisstraat 25

Onderhoudscontracten huisvesting

Voor diverse werkzaamheden zijn meerjarige overeenkomsten afgesloten:

Ten behoeve van	Contracttermijn	Einddatum	Kosten per jaar
Kopieerapparatuur	1 jaar	31-12-2022	€ 6.500

Contracten Personeelszaken

Ten behoeve van	Contracttermijn	Einddatum	Kosten per jaar
Terwerkstelling arbeidskrachten		Opzegtermijn 1 jaar	Afhankelijk van aantal detacheringen
Bedrijfszorgpakket	1 jaar	Opzegtermijn 2 maanden	Afhankelijk van aantal medewerkers
Bedrijfsarts	1 jaar	Opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van inzet uren
Dienstverlening uitvoering bovenwettelijke uitkeringen	Onbepaalde tijd	Opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van aantal uitkeringsgerechtigden

Gebeurtenissen na balansdatum

Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in ’s-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein.
In januari 2021 heeft de Regio een stuitingsbrief ontvangen van de verzekeraar van John Deere. Hiermee wordt de verjaring van de (eventuele) vorderingen van John Deere en haar verzekeraars op de Regio wederom gestuit.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

Programma	(a) Werkelijke Lasten	(b) Werkelijke Baten	(c) Werkelijke Saldo (a-b)	(d) Begrote Lasten	(e) Begrote Baten	(f) Begrote Saldo (d-e)	(g) Verschil Lasten (a-d)	(h) Verschil Baten (b-e)	(i) Verschil Saldo (g-h)
Smart Governance	4.168.000	2.547.000	1.621.000	4.395.000	2.746.000	1.649.000	-227.000	-199.000	-28.000
Bedrijfsvoering en rente									
- resultaat bedrijfsvoering	442.000	387.000	55.000	450.000	389.000	61.000	-8.000	-2.000	-6.000
- renteresultaat	5.000	20.000	-15.000	5.000	20.000	-15.000	0	0	0
Subtotaal programma's	4.615.000	2.954.000	1.661.000	4.850.000	3.155.000	1.695.000	-235.000	-201.000	-34.000
Bijdrage deelnemende gemeenten			2.210.000			2.210.000			0
Resultaat voor bestemming *(- = tekort)*			549.000			515.000			34.000
Toevoegingen / ontrekkingen reserves :									
(+ = onttrekking / - = toevoeging)									
Smart Governance			-569.000			-561.000			-8.000
Overige uitgaven en inkomsten									
- resultaat kostenplaatsen			59.000			61.000			-2.000
- renteresultaat			-15.000			-15.000			0
Subtotaal mutatie reserves			-525.000			-515.000			-10.000
Resultaat na bestemming			24.000			0			24.000

Toelichting overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

1. Smart Governance

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 569.000 toevoeging) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
onttrekking investeringsfonds (werkbudgetten)	-350.000	-249.000
onttrekking investeringsfonds (projecten)	-371.000	-333.000
toevoeging investeringsfonds	1.282.000	1.151.000
Per saldo toevoeging reserves programma 1	561.000	569.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten is € 20.000. Het voordeel wordt met name veroorzaakt door overschotten op het werkbudget grensoverschrijdende activiteiten en een eenmalig voordeel op verontreinigingsheffing van de stortplaatsen. Op personeelskosten en inhuur derden is sprake van een tekort, hier staan deels inkomsten uit subsidies en detachering tegenover. De overschrijding van de personeelskosten wordt met name veroorzaakt door de eenmalige kosten over december uit de nieuwe CAO. Op overige personeelskosten is sprake van een voordeel dat met name wordt veroorzaakt door lagere kosten voor opleidingen en reiskosten door corona. Dit wordt deels ingezet voor thuiswerkfaciliteiten voor de komende twee jaren (AB besluit november 2021).

2. Bedrijfsvoering en rente

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 44.000 onttrekking) is als volgt:

	raming gewijzigd	werkelijk
onttrekking reserve onderhoud huisvesting	-5.000	-1.000
onttrekking reserve doorontwikkeling	-56.000	-58.000
Toevoeging algemene reserve	15.000	15.000
Per saldo onttrekking reserves programma 4	-46.000	-44.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten (€ 4.000) wordt met name veroorzaakt door een voordeel op de kantoorkosten (koffie/thee en telefonie). Er is sprake van een nadeel op de kosten van systeembeheer en softwarepakketten, dit wordt opgevangen door lagere kosten voor printers.

3. Onvoorzien en overhead

De kosten voor onvoorzien bedroegen € 27.000 (begroot € 28.000). De overhead 2021 bedraagt € 328.000. Zie specificatie van de overhead per programma in het taakveldenoverzicht in deel IV onderdeel 3.

PUBLICATIE BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN EN GEWEZEN TOPFUNCTIONARISSEN 2021

Naam	Functie	Duur bestuursperiode	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare kostenvergoedingen	Voorzieningen betaalbaar op termijn	Gewezen topfunctionaris?	(Fictieve) dienstbetrekking?	Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum
S. Veneman	Secretaris directeur	-	1-1/31-12	1 fte	€ 98.238	€ 58	€ 25.110	nee	ja	€ 209.000
M. Boumans	Voorzitter algemeen bestuur, voorzitter dagelijks bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-
J. Bengevoord	Lid algemeen bestuur, lid dagelijks bestuur, vice voorzitter	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-
O. van Dijk	Lid algemeen bestuur, lid dagelijks bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-
A. Bronsvoort	Lid algemeen bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-
A. Stapelkamp	Lid algemeen bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-
M. Besselink	Lid algemeen bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-
J. van Oostrum	Lid algemeen bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-	-	-	-

SiSa verantwoordingsinformatie 2021

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator		Indicator		Indicator		Indicator		Indicator	
BZK	C47	Volkshuisvesting		Gemeenten	Deelplannaam	*Aard controle n.v.t. Indicator: C47/01*	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	*Aard controle n.v.t. Indicator: C47/02*	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T)	*Aard controle n.v.t. Indicator: C47/03*	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T)	*Aard controle n.v.t. Indicator: C47/04*	Besteding (jaar T) - per deelplan Zelfstandige uitvoering	*Aard controle R Indicator: C47/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022	*Aard controle R Indicator: C47/06*
					1 Berkelland											
					2 Bronckhorst											
					3 Doetinchem											
					4											
					5											
					6											
					7											
					8											
					9											
					10											
					Kopie deelplannaam	*Aard controle n.v.t. Indicator: C47/07*	Totale opbrengsten (jaar T) per deelplan Zelfstandige uitvoering	*Aard controle R Indicator: C47/08*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022	*Aard controle R Indicator: C47/09*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan	*Aard controle R Indicator: C47/10*				
					1 Berkelland											
					2 Bronckhorst											
					3 Doetinchem											
					4											
					5											
					6											
					7											
					8											
					9											
					10											
					Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	*Aard controle n.v.t. Indicator: C47/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee)	*Aard controle n.v.t. Indicator: C47/12*								
					Ja		Nee									

EZK	F11B	**Regeling specifieke uitkering MKB Deals - SiSa tussen medeoverheden 1e tranche**	Hieronder per regel één provincie(code) en/of gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F11B/01*	Beschikkingsnummer/naam project *Aard controle R* *Indicator: F11B/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: F11B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F11B/04*	Bestedingen zijn verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: F11B/05*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: F11B/06*
		1	061876 Gemeente Bronckhorst	DGBI-O/2038886	€ 51.593	€ 125.129	Nee	€ 45.011
		2						
		3						
		4						
		5						
		6						
		7						
		8						
		9						
		10						

		Kopie provincie(code) en/of gemeente(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F11B/07*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F11B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F11B/09*
	1	*061876 Gemeente Bronckhorst*	Nee	
	2			
	3			
	4			
	5			
	6			
	7			
	8			
	9			
	10			

VERZAMELSTAAT AFREKENING GEMEENTEN

Programma	(a) Lasten	(b) Baten	(c) Saldo (b-a)	(d) Mutatie reserve	(e) Overschot bijdrage (c+d)	(f) Ontvangen voorschot inwonerbijdrage	(g) Bijdrage overschot	(h) Afrekening inwoner-bijdrage (f-g)
Smart Governance	4.168.000	4.757.000	589.000	-569.000	20.000	2.210.000	20.000	2.190.000
Bedrijfsvoering en rente								
- resultaat bedrijfsvoering	442.000	387.000	-55.000	59.000	4.000	0	4.000	-4.000
- renteresultaat	5.000	20.000	15.000	-15.000	0	0	0	0
Totaal	4.615.000	5.164.000	549.000	-525.000	24.000	2.210.000	24.000	2.186.000
			(- = tekort)	*(+ = onttrekking)*	*(+ = overschot)*			

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de programmabladen van de programmaverantwoording.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

RA12 Registeraccountants B.V.
Traverse 1
3905 NL, Veenendaal

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het algemeen bestuur van Regio Achterhoek

A Verklaring over de in het jaarstukken opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Regio Achterhoek te Doetinchem gecontroleerd.
Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva van de Regio Achterhoek op 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving.

De jaarrekening bestaat uit:
1. het overzicht van baten en lasten over 2021;
2. de balans per 31 december 2021;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Regio Achterhoek zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2021. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur een specifieke rapportage tolerantie overeengekomen middels het controleprotocol en wij zullen aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 5.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B Verklaring over de in het jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te

RA12 is de merknaam van A12 Registeraccountants B.V. (KvK-nummer: 70882436)

maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te

RA12 is de merknaam van A12 Registeraccountants B.V. (KvK-nummer: 70882436)

spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeenschappelijke regeling. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Veenendaal, 1 april 2022

RA12 Registeraccountants B.V.

w.g. drs. A.F.J. van der Velden RA

RA12 is de merknaam van A12 Registeraccountants B.V. (KvK-nummer: 70882436)

Deel IV

Uiteenzetting financiële positie

1. Algemene financiële beschouwing programmarekening

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de exploitatierekening 2021 van de Regio Achterhoek.

1.1 Algemene financiële beschouwing

1.1.1. Uitgangspunten programmarekening 2021

De rentevergoeding over het eigen vermogen is maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op de externe rentelasten over het totaal van lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. De Regio heeft geen aangetrokken financieringsmiddelen. Het rentepercentage voor toevoeging aan de reserves is dan ook 0%.

Voor investeringen gedaan in 2021 wordt in de jaarrekening 2021 een definitief rentepercentage van 0% gehanteerd. Aangezien geen externe leningen zijn aangetrokken is de omslagrente 0% en geldt een rentepercentage van 0% voor nieuwe investeringen.

1.1.2 Rekening 2021

Het boekjaar hebben wij afgesloten met een voordelig jaarsaldo van € 24.030 (€ 0,09 per inwoner). De ontwikkeling van de inwonerbijdrage 2021 is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Saldo
Smart Governance	6,83	6,83	6,75	-0,08
Bedrijfsvoering en rente	0,00	0,00	-0,01	-0,01
Sub-totaal bijdrage gemeenten	6,83	6,83	6,74	-0,09
Bijdrage provincie in organisatie kosten	1,58	1,58	1,58	-
Bijdrage provincie in investeringsfonds	0,53	0,53	0,53	-
Totaal	8,94	8,94	8,08	-0,09

Gemeenten betalen € 6,83 per inwoner op begrotingsbasis. De provincie draagt € 2,11 per inwoner bij. Voorgesteld wordt om het voordelige saldo ad € 24.030 (€ 0,09 per inwoner) toe te voegen aan het investeringsfonds, zoals besloten in *De Achterhoek werkt door 2.0*. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op het werkbudget grensoverschrijdende activiteiten, kantoorkosten en een eenmalig voordeel op de verontreinigingsheffing van de stortplaatsen. Op personeelskosten en inhuur was sprake van een tekort, hier staan deels inkomsten uit subsidies en detachering tegenover. Op overige personeelskosten (opleiding en reis-en verblijfkosten) was sprake van een overschot, dit wordt deels ingezet voor thuiswerkfaciliteiten conform AB besluit hierover.
Het renteresultaat is toegevoegd aan de algemene reserve conform besluit AB 7 juli 2021 ter verbetering van de ratio weerstandsvermogen.

1.2 Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen

Voor de dekking van alle uitgaven van de Regio onttrekken wij ook middelen aan de reserves. Dit moeten wij volgens voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) afzonderlijk zichtbaar maken in de rekening.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan reserves is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Smart Governance	-80.000	561.000	569.000
Bedrijfsvoering en rente	-61.000	-46.000	-44.000
Totaal	-141.000	515.000	525.000

Op rekening basis zijn de onttrekkingen bij Smart Governance lager door lagere kosten. De toevoeging ligt redelijk in de lijn met de begroting. Bij de overige uitgaven en inkomsten is de onttrekking uit de reserve onderhoud huisvesting lager dan begroot.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan voorzieningen is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Bedrijfsvoering en rente	-57.000	-42.000	-40.000
Totaal	-57.000	- 42.000	-40.000

De jaarlijkse onttrekking van wachtgelden bedroeg in 2021 € 40.000.

1.3 Investeringen

In 2021 zijn geen nieuwe investeringen gedaan.

1.4 Incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. De bedragen zijn inclusief de mutaties in de reserves.

	Lasten	Baten
Smart Governance	1.850.000	2.399.000
Bedrijfsvoering en rente	58.000	15.000
Totaal	1.908.000	2.414.000

2. FORMATIEPLAN 2021

Beleidsproduct	Werkelijke formatie 2020	Geraamde Formatie 2021	Werkelijke formatie 31-12-2021	Geraamde loonsom na wijziging 2021	Werkelijke loonsom 2021
Smart Governance	15,86	16,00	13,42	1.401.000	1.447.000
Ondersteuning	4,06	3,75	4,12	268.000	264.000
Sub-totaal	19,92	19,75	17,54	1.669.000	1.711.000
Projecten	3,11	-	4,80	389.000	389.000
Totaal	23,03	19,75	22,34	2.058.000	2.100.000

Toelichting formatieomvang

Smart Governance specificatie vacatureruimte 31 december 2021:

Programmaregisseur	-0,05 fte	
Programma/projectmedewerker	0,50 fte	(*met name vacature subsidiespecialist*)
Ondersteuner Griffie/Duitsland/bestuur	1,11 fte	*(inhuur/budget grensoverschrijdende activiteiten)*
Medewerker communicatie	1,02 fte	*(met name vacature lobby)*
Totaal	2,58 fte	

Kostenplaats Ondersteuning
Per 31 december is er vacatureruimte junior adviseur financiën (0,02 fte), vacature secretaresse (0,11 fte) en tijdelijke invulling archiefmedewerker (- 0,50 fte). Per saldo een overschot van 0,37 fte.

Projecten specificatie formatie per 31 december 2021:

Projectleider RES	1,00 fte
Projectleider en-medewerker SmartHub	1,78 fte
Medewerker ondersteunend vermogen O&A	0,22 fte
Projectleider landelijk gebied	0,78 fte
Projectleider onverwachte hoek	0,63 fte
Medewerkers Regiodeal	0,39 fte
Totaal	4,80 fte

Wachtgelders
Per 31 december 2021 is er één wachtgelder die voor rekening van de Regio (wachtgeldreserve) komt. Gedurende het boekjaar heeft een tweede wachtgelder de pensioenleeftijd bereikt.

Toelichting loonsom

De geraamde loonsom in de primaire begroting 2021 bedroeg € 1.816.000 (exclusief wachtgelders) en € 1.873.000 inclusief wachtgelders. Gedurende het jaar is € 97.000 overgeheveld naar budget ten behoeve van inhuur personeel in verband met ziekte. In totaal is er sprake van een negatief saldo van € 42.000. Dit is als volgt te verklaren:

Kosten in €	Totaal
Vacatures	-17.000
Fuwa/gratificatie/transitievergoeding	20.000
Loonkosten tijdelijk (eenmalig cao)	28.000
Overig (stagevergoedingen)	11.000
Totaal kosten	42.000

3 TAAKVELDEN 2021 PER PROGRAMMA

Volgnummer en omschrijving Lasten	0.1 Bestuur (incl regionale samenwerking)	0.4 Ondersteuning organisatie (overhead)	0.5 Treasury	0.8 overige baten en lasten	7.3 afval	Subtotaal	0.10 mutaties reserves	0.11 resultaat baten en lasten	Totaal
Smart Governance	3.840.380	327.740	0	0	0	4.168.120	1.150.725	28.895	5.347.740
Renteresultaat	0	0	5.409	0	0	5.409	15.000	0	20.409
Totaal exploitatie *(exclusief kostenplaats bedrijfsvoering)*	3.840.380	327.740	5.409	0	0	4.173.529	1.165.725	28.895	5.368.149
Kostenplaats bedrijfsvoering						442.330		4.435	446.765
Totaal lasten Regio achterhoek						**4.615.859**		33.330	5.814.914

Volgnummer en omschrijving Baten	0.1 Bestuur (incl regionale samenwerking)	0.4 Ondersteuning organisatie	0.5 Treasury	0.8 overige baten en lasten	7.3 afval	Subtotaal	0.10 mutaties reserves	0.11 resultaat baten en lasten	Totaal
Smart Governance	4.701.090	0	0	55.105	0	4.756.195	582.308	9.236	5.347.739
Renteresultaat	0	0	20.345	0	0	20.345	0	64	20.409
Totaal exploitatie *(exclusief kostenplaats bedrijfsvoering)*	4.701.090	0	20.345	55.105	0	4.776.540	582.308	9.300	5.368.148
Kostenplaats bedrijfsvoering						387.481	59.284		446.765
Totaal baten Regio achterhoek						**5.164.021**	641.592		5.814.913
							Resultaat	**24.030 positief**	

4. VERZAMELSTAAT BIJDRAGE PER GEMEENTE 2021

Naam gemeente	Aantal inwoners	Smart Governance	Bedrijfs-voering	Rente resultaat	Werkelijke totaal ongewijzigd beleid	Totaal per inwoner 2021	Begroot 2021	Afrekening 2021
	per 1/1/20							
Aalten	27.131	183.188	-458	7	182.737	6,74	185.218	-2.481
Berkelland	43.753	295.420	-738	11	294.692	6,74	298.693	-4.001
Bronckhorst	36.052	243.423	-608	9	242.823	6,74	246.120	-3.296
Doetinchem	58.012	391.697	-979	14	390.732	6,74	396.036	-5.304
Oost Gelre	29.625	200.028	-500	7	199.535	6,74	202.244	-2.709
Oude IJsselstreek	39.380	265.893	-665	10	265.239	6,74	268.839	-3.601
Winterswijk	28.854	194.822	-487	7	194.342	6,74	196.980	-2.638
Provincie Gelderland in organisatiekosten		415.714	0		415.714		415.714	0
Totaal	**262.807**	**2.190.185**	**-4.435**	**64**	**2.185.814**		**2.209.844**	**-24.030**
Bijdrage per inwoner gemeenten (incl btw)		**6,75**	**-0,01**	**0,00**		**6,74**	**6,83**	**-0,09**
Bijdrage provincie in organisatie kosten		1,58				1,58	1,58	
Bijdrage provincie in investeringsfonds		0,53				0,53	0,53	
Totaal bijdrage gemeenten en provincie		**8,85**	**-0,01**	**0,00**		**8,86**	**8,95**	**-0,09**

Doelenmatrix thematafels Regio Achterhoek

1a - De Achterhoek is hét open innovatiesysteem
1b - De inventieve vakman/vakvrouw van de
1c - Ontwikkelt en implementeert de productie van
1d - De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio
2a - Talenten arbeidsmarkt benut (vervangings-
2b - Er functioneert een inclusieve arbeidsmarkt
2c - De grensoverschrijdende samenwerking is

3a - In de Achterhoek is vervoer energieneutraal in 2030
3b - De hoofd-, regionale en lokale infrastructuur is op orde
3c - Er zijn slimme vervoersvoorzieningen (telefoon + internet)
4a - De woningvoorraad beweegt mee
4b - Duurzame en levensloopbestendige woningvoorraad
4c - Leegstaand vastgoed is getransformeerd of gesloopt
4d - Er zijn nieuwe en bijzondere manieren van wonen
4e - De leeftbaarheid blijft op peil

5a - De Achterhoek is energieneutraal
5b - De Achterhoek is koploper gebleven in kringlooplandbouw
5c - Bedrijventerreinen zijn efficiënt werkende ecosystemen en zijn zelfvoorzienend
5d - In de Achterhoek wordt circulair omgegaan met vastgoed en infrastructuur
6a - De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie
6b - Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid
6c - Er is een netwerk van gezondheids- en ondersteunende diensten beschikbaar

		Smart Economy										Smart Living									
		Smart werken en Innovatie				Onderwijs en Arbeidsmarkt			Mobiliteit en Bereikbaarheid			Wonen en Vastgoed					Circulaire Economie en Energietransitie				De gezondste regio		
Project	Status	1A	1B	1C	1D	2A	2B	2C	3A	3B	3C	4A	4B	4C	4D	4E	5A	5B	5C	5D	6A	6B	6C
Circulair en toekomstbestendig ondernemersc	In uitvoering			*	*												*		*	*			
Kunstmestvrije Achterhoek	In uitvoering																	*					
Vruchtbare Kringloop (VKA)	In uitvoering																	*					
Innovatiecentrum de Marke	In uitvoering	*	*	*	*	*												*					
Groene leerkenniswerkplaats (GLKWP)	In uitvoering	*			*	*												*					
Cirkelregio Achterhoek	In uitvoering	*		*										*					*	*			
Zuiverende kas	In uitvoering	*															*		*	*			
Zonvarken	In uitvoering																	*					
Ondermijning in zicht	In uitvoering													*		*		*					
Biogas en waterstof in Bronckhorst	Gereed												*				*	*		*			
Werken aan toekomstgerichte erven in de Acht	In uitvoering													*			*	*		*			
Duurzame Eiwitproductie Achterhoek	In uitvoering	*														*		*					
Biobased Kennisontwikkelcentrum Innovatiere	In uitvoering	*																*					
Duurzame Onkruidbestrijding Ruwvoer (DOR)	In uitvoering	*	*	*													*						
Verkenning landelijk gebied	In uitvoering															*	*	*					
Onderzoek naar Eco Accus Storage Packs als con	In uitvoering			*													*			*			
Energie Expertise Centrum Achterhoek (haalba	In uitvoering								*								*		*				
GROS: Grensoverschrijdend ondernemen, werk	In uitvoering				*			*															
Onverwachte Hoek	In uitvoering		*		*	*	*	*				*		*	*								
De zachte landing	In uitvoering				*	*						*			*	*							
Achterhoek Rookvrij	In uitvoering																				*	*	
Achterhoek Gezond Gemeenten	In uitvoering																				*	*	*
Ruraal MAAS Concept (procesbegeleider)	In uitvoering								*		*						*			*			
Onderzoek tweede fase N18 - 2019	Gereed									*										*			
Doorontwikkeling ZOOV op maat	Gereed								*		*					*							
Opschaling Netmobiel 2020	In uitvoering										*						*			*			
Businessplan Achterhoek Deelvervoer Coöpera	Gereed								*	*	*												
Digitaliseringsopgave mobiliteitsdata Achterho	In uitvoering										*												
Werkgeversaanpak Achterhoek mobiliteitsmak	In uitvoering								*		*												
Elektrische Deelvoertuigen Coöperatie Groenkr	In uitvoering								*	*	*												
Elektrische Deelvoertuigen Coöperatie Zonnig 2	In uitvoering								*	*	*												
Projectbegeleiding Duurzame Mobiliteit	Gereed								*	*	*												
Rurale HUB busstation Lichtenvoorde	In uitvoering								*	*	*												
Opschaling Netmobiel 2021	In uitvoering										*												
Onderzoek Mobiliteitshubs Achterhoek	In uitvoering								*	*	*					*	*						
Digitaliseringsopgave Mobiliteitsdata Achterho	In uitvoering									*	*												
Technische Partner ADC en de Doorontwikkelin	In uitvoering	*			*	*			*	*	*					*	*						
Onderzoek ZOOV & ADC	In ontwikkeling								*	*	*												
Werkgeversaanpak : Mobiliteitsmakelaar 2022 -	In ontwikkeling				*				*		*						*				*		
Invulling taken ADC door ZOOV 2022-2024	In ontwikkeling								*	*	*												
Grensland College	In uitvoering		*		*	*		*															
Leven Lang Ontwikkelen	In uitvoering		*	*	*	*	*																
Achterhoeks Fonds voor Talentontwikkeling	In uitvoering		*			*	*																
KLasse! in de Achterhoek	In uitvoering						*																
Toolbox Statushouders	In uitvoering						*																
Pilot zelfredzaamheids route (Z-route)	In uitvoering					*	*																
Move2Social Achterhoek	In uitvoering					*	*																
SmartHub Young Talent	In uitvoering		*	*	*																		
Fit veur altied	In uitvoering					*																*	*
Routekaart onderwijs-arbeidsmarkt Achterhoek	In ontwikkeling					*	*																
Projecten Steengoed Benutten	In uitvoering													*									
Incubator De Steck	In uitvoering	*																					
Uitbouwen open innovatiesysteem - crossovers	In uitvoering	*																					
SmartHub Development	In uitvoering	*						*															
Smart Business Center +	In uitvoering	*																					
MKB-deal	In uitvoering	*																					
SmartHub Industry Incubator (SHII)	In uitvoering	*																					
Naoberkrediet 2.0	In uitvoering	*																					
Fieldlab Digital Twin	In uitvoering	*																					
Uitbouwen ecosysteem Achterhoek 2022-2023	In ontwikkeling	*																					
leergang Toekomstgericht Retailmanagement e	In ontwikkeling		*	*	*																		
SmartHub	In uitvoering	*																					
Achterhoek 2020 Jong	In uitvoering		*	*	*	*																	
Smart Technical Education Regio Achterhoek (S	Gereed		*		*	*																	
Smart Business Centre inclusief innovatievouch	In uitvoering	*																					
3D metaalprinten	Gereed	*																					

Doelenmatrix thematafels Regio Achterhoek

1a - De Achterhoek is hét open innovatiesysteem
1b - De inventieve vakman/vakvrouw van de
1c - Ontwikkelt en implementeert de productie van
1d - De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio
2a - Talenten arbeidsmarkt benut (vervangings-
2b - Er functioneert een inclusieve arbeidsmarkt
2c - De grensoverschrijdende samenwerking is

3a - In de Achterhoek is vervoer energieneutraal in 2030
3b - De hoofd-, regionale en lokale infrastructuur is op orde
3c - Er zijn slimme vervoersvoorzieningen (telefoon + internet)
4a - De woningvoorraad beweegt mee
4b - Duurzame en levensloopbestendige woningvoorraad
4c - Leegstaand vastgoed is getransformeerd of gesloopt
4d - Er zijn nieuwe en bijzondere manieren van wonen
4e - De leefbaarheid blijft op peil

5a - De Achterhoek is energieneutraal
5b - De Achterhoek is koploper gebleven in kringlooplandbouw
5c - Bedrijventerreinen zijn efficiënt werkende ecosystemen en zijn zelfvoorzienend
5d - In de Achterhoek wordt circulair omgegaan met vastgoed en infrastructuur
6a - De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie
6b - Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid
6c - Er is een netwerk van gezondheids- en ondersteunende diensten beschikbaar

		Smart Economy										Smart Living														
		Smart werken en Innovatie				Onderwijs en Arbeidsmarkt			Mobiliteit en Bereikbaarheid			Wonen en Vastgoed					Circulaire Economie en Energietransitie				De gezondste regio		
Project	Status	1A	1B	1C	1D	2A	2B	2C	3A	3B	3C	4A	4B	4C	4D	4E	5A	5B	5C	5D	6A	6B	6C
Lora (fase 1 en 2)	Gereed	*																					
Groene Kunstmestfabriek	Gereed																	*					
Campus Achterhoek - vooronderzoek	Gereed													*									
Vouchers circulaire economie	Gereed																*						
Achterhoek Onderneemt Duurzaam (MKB-aanp	In uitvoering																		*	*			
Euregio Academie - vooronderzoek	Gereed							*															
Urban Oasis	In uitvoering	*																					
Innovatieve bemester	Gereed																	*					
Regionale Energie Strategie (RES)	In uitvoering	*							*				*				*						
Achterhoek Open Innovatieprijs	Gereed	*																					
Scholder an Scholder - Achterhoek in Beweging	Gereed															*					*		
Ontwikkelen portefeuillestrategie 1e tranche	Gereed											*	*	*	*	*							
Asbesttrein fase 1a	Gereed												*										
Zon op erf - demonstratiefase	In uitvoering													*			*						
Asbesttrein fase 1a-1	Gereed												*										
Ontwikkelen portefeuillestrategie 2e tranche	In uitvoering											*	*	*	*	*							
Asbesttrein fase 1B	In uitvoering												*							*			
Slim Samenreizen Achterhoek fase 1	Gereed										*												
Onderzoek tweede fase N18 - 2017	Gereed									*										*			
Slim Samenreizen Achterhoek fase 2a	Gereed										*												
De Slimste Weg	Gereed									*	*												
SMAAS Achterhoek	In uitvoering									*	*						*			*			
Sleutel tot een energieneutrale woning	In uitvoering												*				*						
Leefsamen Achterhoek	Gereed												*			*							
Leergang toekomstgericht retailmanagement	Gereed													*		*							
Transformatie kantoorruimte Keppelseweg Doe	Gereed													*	*								
Makelaar als woningmarktregisseur	In uitvoering												*										
Woon- en Vastgoedmonitor Achterhoek	In uitvoering											*											
Pilot betaalbaar tijdelijk wonen in kleine kerne	In uitvoering													*	*	*							
Zorgeloos Samenwonen in de Kattenberg	In uitvoering														*								
Leefsamen Achterhoekse woningcorporaties	In uitvoering											*	*		*	*					*	*	
LeefSamen - Wonion	In uitvoering											*	*		*	*					*	*	
Leefsamen - de Woonplaats	In uitvoering											*	*		*	*					*	*	
Leefsamen - ProWonen	In uitvoering											*	*		*	*					*	*	
Leefsamen - Sité	In uitvoering											*	*		*	*					*	*	
PilotTransformatievisie Oudestraat Neede 2030	In uitvoering													*		*							
Heuvelstraat Silvolde - deelproject Wonion	In uitvoering												*				*						
Heuvelstraat Silvolde - deelproject Oude IJssels	In uitvoering												*				*						
Uuthuuskes	In uitvoering															*							
Centrumvisie Dinxperlo	In uitvoering													*		*							
Dorpshart Wehl	In uitvoering													*		*							
Compactisering centrumgebied Hengelo	In uitvoering													*		*						*	
Groenlo, een vitaal centrum voor onze inwoner	In uitvoering													*		*							
Heerlijk thuis in huis (Aalten)	In uitvoering	*										*	*		*	*					*	*	*
Heerlijk thuis in huis (Berkelland)	In uitvoering	*										*	*		*	*					*	*	*
Heerlijk thuis in huis (Oude Ijsselstreek)	In uitvoering	*										*	*		*	*					*	*	*
Gebied zoekt ondernemende bewoner	In ontwikkeling											*	*	*	*					*		*	
Volkshuisvestingsfonds	In uitvoering												*			*							
One Stop Shop Achterhoek	In ontwikkeling	*											*				*						
Flexwonen in de Achterhoek	In ontwikkeling											*		*	*	*				*			
Preventie Akkoord Achterhoek	In uitvoering																				*		
Achterhoek Monitor thema Gezondste Regio	In uitvoering																				*		
Buslijn Aalten-Bocholt	Gereed									*													
MINT	Gereed							*															
Spreek je buurtaal	Gereed							*															
Achterhoek Verbindt	In uitvoering	*																					
Onderzoek Traineeships Achterhoek	In uitvoering	*																					